

Onsdagen den 21 juni

Kl. 09.00–12.33

§ 1 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Runar Filper* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i konstitutionsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp anmält Patrick Reslow som suppleant i konstitutionsutskottet.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i konstitutionsutskottet

Patrick Reslow (-)

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2016/17:568

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:568 Svenskt snus i EU

av Jesper Skalberg Karlsson (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 7 september 2017.

Skälen till dröjsmålet är annat åtagande i riksdagen samt resa.

Stockholm den 20 juni 2017

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Håkan Åkesson

Expeditionschef

§ 4 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till justitieutskottet:
RiR 2017:16 Från spår till bevis – Polisens forensiska organisation

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Propositioner
2016/17:207 till trafikutskottet
2016/17:208 till konstitutionsutskottet

Skrivelse
2016/17:140 till näringsutskottet

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Vårändrings-
budget för 2017*

§ 6 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2017

Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU20
Riktlinjer för den ekonomiska politiken (prop. 2016/17:100 delvis och skr. 2016/17:138) och
Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU21
Vårändringsbudget för 2017 (prop. 2016/17:99 och skr. 2016/17:38) föredrogs.

Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! En ekonomisk-politisk debatt har de senaste åren nästan alltid inletts med att anledningar till oro staplats på varandra: oro för världsekonomin, för europeiska banker, för protektionism, för brexit, för det politiska läget i USA, för ökade spänningar i vårt närområde och för terrorism.

Det är relevant att bekymra sig över och agera för att hantera allt det här och en hel del annat. Men man kan också konstatera att trots all denna oro och alla nedåtrisker och trots alla utmaningar, problem och den osäkerhet som alltid finns om framtiden ser vi i dag också en rejäl styrka i den svenska ekonomin. Det finns styrka och resurser för att möta oväntade och negativa händelser och styrka att ta nya steg i vårt samhällsbygge.

Den styrkan finns för att regeringen har vänt stora underskott till överskott. 200 000 fler går till jobbet i dag jämfört med när regeringen tillträdde. Arbetslösheten bland unga är den lägsta på lite drygt ett decennium, och byggandet av bostäder, inte minst lägenheter, är det högsta på flera decennier. Nya miljarder har också investerats i välfärden.

Trots det är vi förstås inte nöjda med läget eller ens med de framsteg som har gjorts. Skolresultaten har vänt uppåt igen, men det är fortfarande alldeles för många som lär sig för lite och ojämlikheten i skolresultaten är för stor. Svensk sjukvård må rankas högt i världen, men alltför många patienter får vänta för länge på att få den. Det anställs fler än på mycket länge

och jobben växer till i en rask takt, men arbetsgivare har fortfarande svårt att hitta arbetskraft med rätt kvalifikationer. 100 000 jobb tillsätts inte för att kompetensen saknas, och samtidigt är många utan jobb.

Otryggheten är fortfarande utbredd. Trots att brottsligheten generellt sett har minskat under lång tid sätter handgranater, skjutningar, gängkriminalitet och terrorism ändå skräck i människor och samhällen. Bostadsbyggandet må vara högt, men många människor har och kommer fortsatt att ha svårt att hitta en lämplig bostad på många håll i landet.

Därför krävs det att politiken är uthållig och stadigt bygger vidare. Vunnen mark ska hållas och framsteg befästas, och där det finns mer att göra ska nya insatser till. Tack vare det nya ekonomiska läge som regeringens ansvarsfulla ekonomiska politik lagt grunden för finns också utrymme för viktiga förstärkningar av det svenska samhällsbygget.

Redan i årets budget, i vårändringsbudgeten, görs flera tillskott. Det handlar till exempel om ökad trygghet för barn och kvinnor genom investeringar i förlossningsvården.

Regeringen vidtar nya åtgärder för att skapa ökad trygghet genom skärpt kamp mot brottsligheten både där den förekommer och där den riskerar att växa fram. Vi skjuter till ytterligare 700 miljoner till Polismyndigheten. Samtidigt skärps straffen för vapenbrott.

Men kampen mot kriminalitet och för ökad trygghet kan inte bara bedrivas av polisen. Vi har ett gemensamt ansvar att hindra att brott begås och att avbryta kriminella karriärer innan de inleds. Det handlar inte minst om att unga människor ska stanna i skolan och inte rekryteras till gäng eller kriminella nätverk. Att skolan och gymnasieskolan förstärks med 650 miljoner kronor där behoven är som allra störst är en viktig pusselbit i det arbetet, liksom förstärkningen med en kvarts miljard till socialt stöd och psykiatrisk vård till barn och unga.

Fler steg måste också tas för att höja takten i klimatomställningen, och det görs nu genom ytterligare en halv miljard till klimatinvesteringar i Sverige.

Den här inriktningen på politiken behöver bestå också de kommande åren och i höstens budget. Regeringen har redan aviserat ytterligare 5 miljarder till välfärden nästa år där mer än hälften riktas till sjukvården och de övriga miljarderna fokuseras till skolan och jobb i kommunerna.

Fler insatser ska göras för att underlätta företagets rekrytering och rusta arbetslösa att ta de jobb som kommer att växa fram de kommande åren. När andra vill ta en springnota i klimatpolitiken ska Sverige stå upp för ingångna avtal och visa att jobb, välstånd och klimatansvar går hand i hand.

Bostadsbyggandet måste uthålligt ligga på dagens nivåer eller högre. Det kräver kompetens till sektorn, förenklingar i regler och fortsatt stöd till kommuner och byggande.

Herr talman! Samtidigt bedrivs nu en ytterst märklig debatt om den ekonomiska politiken från oppositionens sida. Regeringen har tack vare en ansvarsfull politik valt bort stora ofinansierade skattesänkningar och vänt den förra moderatledda regeringens underskott på över 60 miljarder kronor 2014 till överskott varje år den här mandatperioden. Samma partier som ökade underskotten varje år är nu kritiska till att regeringen inte har betat av de här underskotten och ökat överskotten tillräckligt snabbt.

Trovärdigheten i den kritiken hade varit större om de hade gett upp tanken på stora skattesänkningar. Men det har de inte gjort. Om man läser de fem oppositionspartiernas budgetar ser man att de tillsammans har in-tecknat över 100 miljarder kronor för skattesänkningar redan nästa år. Det är närmast en blåkopia av den politik som under förra mandatperioden ledde till underskott som växte år efter år.

Herr talman! Tack vare den uppstramning av den ekonomiska politiken som har bedrivits av regeringen kan vi nu ha en debatt om hur överskotten ska användas. Här finns det tydliga alternativ.

Å ena sidan finns en regering som inser att sänkta skatter inte är lös-ningen på den växande kompetensbristen eller bristen på trygghet i det svenska samhället. Det är en regering som därför väljer att investera i ut-bildning, kompetensutveckling, kompletterande utbildning och jobb för de grupper som står långt från arbetsmarknaden. Det är en regering som ökar resurserna till välfärden för fler sjuksköterskor och undersköterskor som kan hjälpa oss när vi är svaga, gamla eller sjuka, för fler lärare och förskol-lärare som kan utveckla och lära barn och ungdomar mer, för fler polis-anslagna och soldater som kan öka vår trygghet och för fler bostäder så att alla de unga som nu får sitt första jobb eller kommer in på sin drömutbild-ning till hösten kan få nycklarna till sin första lägenhet och sätta fart på det fria och självständiga livet som de naturligtvis längtar efter.

Å andra sidan finns en splittrad opposition som just nu med nöd och näppe klarar av att samla sig kring sin egen paradgren skattesänkningar i ett inferno av anklagelser om lögn partiledarna emellan.

Herr talman! Det råder nu förstås oenighet inte bara om politiken i sak, utan också om den ekonomiska politiken i form. Det är svårt att se det särskilda yttrande från oppositionen som finns i riktlinjerna på ett annat sätt än att de i praktiken inte längre ställer upp på den samlade budgetpro-cess som vi har haft i Sverige sedan krisen på 90-talet.

Innan det nuvarande ramverket infördes kunde tillfälliga riksdagsma-joriteter genomföra ofinansierade skattesänkningar eller utgiftsökningar utan att ta ansvar för den ekonomiska politiken i övrigt. Detta är ett säkert recept för att driva fram stora och växande underskott i statsfinanserna.

Jag tycker att det är talande att oppositionen har ägnat stor möda åt att prata om att slopa skatter samtidigt som det ekar tomt när det gäller besked om hur de här skattesänkningarna ska finansieras.

Oavsett hur många retoriska krumbukter Ulf Kristersson väljer att an-vända kvarstår faktum; i samma ögonblick som tillfälliga riksdagsmaji-teret försvagar statsfinanserna anträder vi ett sluttande plan som förr eller senare kommer att leda Sverige in i svåra ekonomiska problem. Att en finansministerkandidat från ett parti som åtminstone hade ambitionen att bära ansvaret för Sverige väljer den vägen är djupt olyckligt.

Det här är dock inte det enda området där Moderaterna anför en helt ny linje i den ekonomiska politiken. Även när det gäller synen på utgifts-taken – en annan central del i ramverket – har Moderaterna nu en helt ny linje, hopsnickrad för att göra det lättare att skära i välfärden och att sänka skatter.

Det tillkännagivande som Moderaterna och Ulf Kristersson står bakom skiljer sig helt från vad han stod för i regeringsställning och från vad Anna Kinberg Batra stod för i finansutskottet under förra mandatperioden. Den

dåvarande regeringen, som Kristersson var en del av, fick ett liknande påpekande om utgiftstaken från Riksrevisionen. Då slog vi gemensamt fast – över blockgränserna och i full enighet – att frågan om taken inte är en teknisk fråga utan ett uttryck för olika politiska ställningstaganden. Det är naturligt, eftersom det i grund och botten handlar om själva storleken på välfärdsstaten.

Vi var också eniga om att det i marginalen mellan dagens utgifter och morgondagens tak finns ett utrymme för möjliga framtida reformer. Här vill nu Moderaterna och Sverigedemokraterna med gemensamma krafter i stället rigga systemet mot investeringar i välfärden för att driva fram nedskärningar till förmån för skattesänkningar – mot välfärden, för skattesänkningar. Det gör man i ett läge där alla vet att antalet barn och äldre kommer att bli allt fler i vårt land framöver, och de kommer att behöva mer hjälp och ökat stöd av fler lärare, barnskötare, sjuksköterskor och undersköterskor.

Synen på taken och på hoppande majoriteter som försvagar ekonomin är två centrala frågor för stabiliteten i ramverket. Här har det tidigare rätt enighet, men nu vinglar Moderaterna i stället fram, hand i hand med Sverigedemokraterna.

Herr talman! Sverige behöver fortsatta investeringar i jobb, välfärd, trygghet och klimatomställning. Den politiken måste vila på en tydlig och ansvarsfull ekonomisk politik. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet i punkt 1 och 2 och till reservationerna i punkt 3 och 4.
(Applåder)

Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! En internationell trend i den ekonomiska politiken är viljan att bygga murar i stället för broar. Protektionism och handelshinder är populära bland dem som skulle bli skyddade från konkurrens. Men det är dyrt och dåligt för alla andra. Förr ansågs det ofta som vänsterpolitik. Nu verkar det i flera länder också vara högerpolitik.

För alla oss som däremot är rotade i värderingar om frihet, marknads ekonomi och internationell öppenhet är detta principiellt dåligt. Nationell misstro ersätter internationellt samarbete. Det skapar helt enkelt en sämre värld.

Det är också industriellt dåligt. I över hundra år har vi i Sverige lärt oss att internationell handel gynnar ett litet land med stora exportföretag. Få länder har så mycket att förlora på nynationalistiska handelshinder som just Sverige.

Herr talman! Att försöka skydda svenska företag från konkurrens vore alltså en mycket dålig idé. Men att inte bry sig om hur det går för svenska företag, vilket den svenska regeringen inte verkar göra längre, är en precis lika dålig idé.

Det är inte protektionism att värna goda tillväxtvillkor i Sverige. Det är inte isolationism att vilja att våra internationella bolag ska behålla sina huvudkontor i Sverige – tvärtom. Vi, svenska politiker, har ett ansvar för att företag och företagare har goda förutsättningar att driva företag – i Sverige. Det ansvaret tar dock inte regeringen. Tre aktuella exempel visar att den ömtåliga respekten mellan politik och näringsliv håller på att förstöras. Regeringens ekonomiska politik, och retorik, bär ett tungt ansvar för den misstro som nu växer bland många företagare.

Mitt första exempel är finansskatten och de så kallade resolutionsavgifterna. Finansministern tvingades nyligen backa från den finansskatt som skulle drabba flera hundra tusen svenska företag och driva jobb ut ur landet. I stället ville regeringen höja resolutionsavgifterna och ta bort det tak som gjorde dem till en riskbaserad avgift. Även den idén har regeringen nu fått backa från.

Att använda resolutionsavgiften som vilken skatt som helst var en dålig idé. Resolutionsavgifter bidrar till ett stabilare finansiellt system, men om de frikopplas från sin egentliga uppgift förlorar de legitimitet. Och risken hade varit stor att de skulle höjas gång på gång. Kvar blev i stället en tillfällig valårshöjning av avgiften.

Kanske stannar Nordea i Sverige, kanske inte. Regeringen ångrade sig, men skadan var redan skedd. Svenska företag kan inte räkna med den svenska regeringens grundläggande support. Det är en dålig signal.

Herr talman! Mitt andra exempel gäller flygskatten. Med det underbara argumentet att det är bra för miljön men ändå inte påverkar flygresorna vill regeringen införa en svensk flygskatt. Flyget ska naturligtvis bära mer av sina miljökostnader, inte minst för att driva fram teknologi som minskar utsläppen. Men en lokal svensk skatt gör inte det jobbet, särskilt som skatten ska utgå per resa och inte per mängd utsläpp.

En svensk flygskatt slår i stället hårt mot SAS och riskerar att utradera företagets ganska blygsamma vinster. Ett flygbolag som delvis ägs av staten och som har stor betydelse för det svenska näringslivet skulle alltså bestraffas av just Sverige. Har regeringen ens satt sig in i vad detta betyder för företaget SAS? Risken är uppenbar att SAS tvingas flytta fler långdistansflygter från Arlanda till Kastrup. Regeringens politik gör avsiktligt Sverige ännu mer avlägset.

Mitt tredje exempel är Reepalus utredning, denna fantastiska utredning. I sin iver att stoppa den påstådda vinstjakten inom välfärden hotar regeringen med lagstiftning som skulle innebära att tusentals företag som ger miljoner människor vård och utbildning skulle tvingas lägga ned sina verksamheter i Sverige.

Herr talman! Det finns tyvärr ett mönster. Regeringens ministrar förstår inte att det är stora och små företag som skapar det välstånd som vi inom politiken sedan demokratiskt kan fördela till välfärd. De förstår inte att politik och näringsliv måste samarbeta.

Politikens logik är inte företagens, och ska inte heller vara det. Vi har olika uppgifter. Men politiken måste visa respekt för dem som går till jobbet varje morgon och fattar helt andra sorters beslut. Vågar vi investera? Vågar vi anställa en till? Eller tvingas vi lägga ned? Måste vi sälja, eller till och med flytta härifrån?

Företag gör inte som vi här inne just precis i dag. De har inga budgetdebatter där de själva bestämmer sina inkomster. De har kunder som måste vilja betala för rätt kvalitet. Politiken borde ägna mer kraft åt samarbete med näringslivet om sådant som är bra för hela Sverige och mindre tid åt hotfulla och hånfulla utfall. Finansministern säger till exempel att höjda entreprenörsskatter mest drabbar dem som ”hänger vid Stureplan” eller menar att det kvittar om Nordea flyttar. Då förskingrar hon nödvändigt förtroendekapital för svensk politik. Ett annat exempel är statsministerns 70-talsdoftande VPK-retorik om att ”barn säljs på börsen”.

Sverige behöver bra och stabila ekonomiska spelregler så att framtidens företag vill växa i just Sverige. Det är ett vitalt svenskt intresse.

Herr talman! Efter en förklarad mandatperiod behöver Sverige en ny reformagenda. Låt mig peka på fyra stora ekonomisk-politiska uppgifter för en ny svensk regering.

Den första och mest akuta handlar om integration och utanförskap. En halv miljon nyanlända kommer att behöva etableras i Sverige mellan 2010 och 2020. Ungefär hälften av dem har högst grundskoleutbildning i bagaget. I dag tar det nio år innan ens hälften fått något slags jobb.

Om Sverige ska vara ett internationellt, öppet land måste helt enkelt fler komma in i jobb och gemenskap, och inte bara in i Sverige.

Sverige måste stänga den jobbklyfta som går mellan inrikes och utrikes födda. Det kräver reformer som både stärker drivkrafterna att ta de jobb som finns och sänker trösklarna in på arbetsmarknaden för dem som i dag inte kommer in alls. Det här är svårt, ingen tvekan om det, men det finns inga genvägar.

Sverige måste utveckla arbetslinjen. Det måste löna sig att arbeta i Sverige även vid lägre inkomster. Vi föreslår därför den största jobbskattereformen i Sverige sedan 2006.

Men Sverige behöver också en stor bidragsreform. Med dagens regler kan en trebarnsfamilj utan arbetsinkomster få bidrag på 28 000 kronor i månaden efter skatt. Om en av föräldrarna börjar att arbeta kan de totala inkomsterna till och med minska. Detta är inte rimligt. De samlade bidragsinkomsterna ska aldrig kunna bli högre än lönen. Det är därför som vi föreslår att Sverige ska införa ett helt nytt bidragstak i bidragssystemen.

Samtidigt måste svenska bidragssystem bygga mer på successiv kvalificering och mindre på omedelbar tillgång. Full tillgång till sociala förmåner bör man få genom arbete eller genom laglig och permanent bosättning i Sverige. Vi föreslår därför den största svenska bidragsreformen sedan 1980.

Herr talman! Att hjälpa fler med låg utbildning in på arbetsmarknaden är helt nödvändigt men absolut inte tillräckligt. Sveriges framtid ligger naturligtvis inte i lågt betalda enklare jobb utan i högt betalda svårare jobb. Den andra stora uppgiften handlar därför om företagare, företagsamhet och växande innovativa bolag.

Sverige måste bli mer attraktivt för innovativa entreprenörer och växande företag. Det är bara framgångsrika företag som kan skapa de jobb som gör att fler kan både försörja sig själva och bidra till andras välfärd. Höjda marginalskatter, höjda entreprenörsskatter och nya flygskatter gör detta svårare. Vi kommer tvärtom att göra detta enklare.

Den tredje stora uppgiften är att i högkonjunktur rusta Sverige för nästa lågkonjunktur. Då måste man kunna hålla i pengarna också när det går bra. Regeringens och Vänsterns budget bygger på evig högkonjunktur, låga räntor och förhoppningen att Sverige aldrig ska möta en allvarlig kris en gång till. Det är en mycket riskabel ekonomisk-politisk strategi.

Sverige har nu bytt finanskrisens underskott mot blygsamma överskott, och på nordkoreanskt vis öser regeringen beröm över sig själv. Få andra är lika imponerade. Finanspolitiska rådet skriver i sin senaste granskning: ”I rådande konjunkturläge väljer regeringen att i år försvaga de offentliga finanserna.” Det är rätt uppseendeväckande.

För det fjärde ska den ekonomiska politiken i välfärdslandet Sverige underlätta för jobb och tillväxt, men den ska också motverka fattigdom och medverka till en anständig fördelning av resurser och livschanser. En del av detta är vi i Sverige redan hyggligt bra på. Den verkliga fattigdomen i Sverige är EU:s lägsta. Inkomstutvecklingen har varit god för svenska löntagare.

Ökande inkomstklyftor beror nu på skillnaderna mellan de som har jobb och de som inte har jobb. Jag drar två slutsatser av detta. Den ena är att den bästa välfärds- och fördelningspolitiken är en politik för fler jobb. Den andra är att den farliga klyftan i dagens Sverige handlar om vilka möjligheter som nästa generation får.

Växer man upp under goda villkor och klarar skolan går det bra för nästan alla. Växer man upp i socialt tuffa miljöer och inte klarar skolan ökar risken dramatiskt för att det senare i livet går riktigt illa. Riskerna är dessutom ojämnt fördelade både geografiskt och etniskt. De barn som växer upp i något av de 130 utanförskapsområdena, där mindre än hälften jobbar, får mycket sämre chanser än andra barn i Sverige. Här gäller inte social rörlighet. I stället går sociala problem i arv till nästa generation. Så här kan vi inte ha det, och så måste det inte vara.

De nya klyftorna gör att Sverige glider isär, inte bara ekonomiskt utan socialt, mänskligt, politiskt. Det skapar misstro och missmod när vi mer än på länge tvärtom behöver en politik som ger hopp och framtidstro, och det går att vända. Nästan all seriös reformpolitik under de senaste decennierna i USA, Sverige och Tyskland har först och främst varit inriktad på att göra det mer lönsamt att jobba för dem som har det tuffast. Det är den linjen som vi måste slå in på.

Bra välfärdspolitik och fördelningspolitik i det globaliserade Sverige handlar därför inte om mer bidrag, utan om att fler barn ska gå i bra förskolor, att ungdomar ska möta högre förväntningar i skolan och att alla vuxna förväntas gå till jobbet. Då kan fler bygga en egen bra framtid i välfärdslandet Sverige.

Herr talman! Jag yrkar bifall till den moderata budgetreservationen i finansutskottets betänkande.

(Applåder)

Anf. 3 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! En viktig del i ett bra företagsklimat, för jobben och för stabil välfärd är också stabila offentliga finanser och ett ramverk som leder fram till just ordning och reda och stabila offentliga finanser. Nu ställs ju detta faktiskt i fråga.

Jag har lyssnat till Ulf Kristerssons tidigare uttalanden i medier. Där har han hänvisat till att riksdagsmajoriteten har en annan uppfattning än regeringen när det kommer till ett antal skatter och att de därför ska tas bort.

Kan Ulf Kristersson berätta vilka motsvarande nedskärningar som denna riksdagsmajoritet avser att finansiera de efterfrågade förändringarna med?

Anf. 4 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är mycket enkelt. Det är bara att läsa vår budget så hittar man svaret på den frågan. Ni får ta nästan vilka ni vill, det är valfritt.

Vi säger inte att man ska bryta sönder budgeten; det vet ni. Ni har nämligen gjort det. Det är bara ni i modern tid som har brutit sönder den svenska budgeten och gjort plockepinn av den. Det har vi aldrig gjort, och det kommer vi inte heller att göra.

Vad vi säger är att en riksdagsmajoritet har rätt att kräva av en minoritetsregering att den ska sköta sitt jobb. Kom tillbaka med en budget som vi kan tolerera; då får ni igenom den!
(Applåder)

Anf. 5 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Ulf Kristerssons svar är ju ganska talande. Moderaterna har tidigare varit tydliga med att en samlad budgetprocess är nödvändig för att inte hoppande majoriteter ska kunna försvaga de offentliga finanserna. Det har vi socialdemokrater inte gjort. Vi har förstärkt de offentliga finanserna.

Det som Moderaterna nu vill göra är att ta bort skatter, men man kan inte här presentera hur det ska finansieras. Det ska någon annan göra. Det är precis det som är problemet med den väg som Moderaterna nu beträder med hoppande majoriteter som inte kan formera en helhet som tar ansvar för statsfinanserna.

Detta har Ulf Kristersson alldeles nyligen stått för – alltså min linje. För inte ens tre månader sedan skrev Ulf Kristersson i Expressen: ”Bara en hel och samlad budget kan både stoppa dålig ekonomisk politik, och ersätta den med en bättre. Det är så seriös ekonomisk politik bör bedrivas. Om detta är vi inom M nog helt överens.”

Nu verkar Ulf Kristersson inte vara överens ens med sig själv jämfört med för tre månader sedan. Ny tycks Moderaterna redan kasta i princip all seriös ekonomisk politik över bord. Vad är det som har fått Ulf Kristersson att ändra sig, att överge den uppfattning som han har argumenterat för i många år, senast för bara någon månad sedan? Är Moderaterna nu så desperata över det opinionsras som följde när Kristersson och Anna Kinberg Batra ville jobba med Jimmie Åkesson och Oscar Sjöstedt att ni nu är beredda att göra vad som helst för att verka lite handlingskraftiga?

Jag vill säga en sak till. Tro inget annat, Ulf Kristersson, än att om man öppnar upp för en process där riksdagen på det ena eller det andra sättet kan försvaga budgeten genom hoppande majoriteter, ja, då vittrar snart den starka svenska ekonomin sönder, precis som ert opinionsstöd har gjort.
(Applåder)

Anf. 6 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det här är ju nonsens, och jag tror att Fredrik Olovsson vet om det.

Jag håller inte alltid med finansministern i varje detalj; det medges. Men hon sa för några år sedan att det alltså inte är en riksdagsmajoritets uppgift att leda en liten minoritetsregerings budget genom riksdagen. Det är för att lösa den uppgiften som man har regeringar.

Vi bryter inte sönder någonting. Vi säger till er: Kom tillbaka med en budget som en minoritetsregering har en chans att få igenom i riksdagen! Det är regeringen som lägger en hel och samlad budget. Det är regeringens ansvar att plus och minus går ihop. Inget av detta har förändrats.

Vi säger bara att vi i längden inte tänker tolerera att regeringen vilar på Vänsterpartiets ekonomiska politik. Det kommer man helt enkelt inte att klara av.

Anf. 7 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Vi har nu en väldigt oroväckande trend i Sverige, då färre och färre söker sig till de offentliga yrkena. Det ser vi inom vården, omsorgen och blåljusyrkena. Vad gäller poliser var det knappt 6 000 sökande i år jämfört med en bra bit över 8 000 förra året. Fler poliser slutade förra året än vad det finns utbildningsplatser totalt, och flera av dessa utbildningsplatser gapar tomma.

Regeringens ambition – efter mycket om och men – att Sverige ska ha fler poliser är givetvis något positivt i sak. Men hur i hela friden ska man lyckas med den ambitionen när man inte tycker det är lönt att satsa på polisyrkets attraktivitet? Om förra året skulle utgöra en trend går vi tvärtom mot en situation med färre, inte fler, poliser. Det säger sig självt att en nyutbildad oefaren polis inte rakt av kan ersätta någon som har befunnit sig i yrket i flera år. Hur hjälper det att skapa ännu fler utbildningsplatser och ännu fler polishögskolor om flera av de nuvarande utbildningsplatserna står tomma?

Lite symtomatiskt för detta är att samtidigt som den så kallade politikerveckan i Järva pågick, med teman som otrygghet och segregation, nåddes vi av uppgifter om att polisstationen i Järva kommer att läggas ned. Anledningen är brist på personal. Vad får detta för effekter på alla de sköt-samma och laglydiga människor som bor där?

Svaret på allt detta är givetvis bättre arbetsvillkor för polisen och inte minst en polisledning med helt andra prioriteringar och bevekelsegrunder. För de flesta vanliga människor är det inte en jättestor merit att vara socialdemokrat. Ändå är detta den enda merit som nuvarande rikspolischef har att visa upp.

Herr talman! Nästan 10 000 utbildade och erfarna sjuksköterskor jobbar inom helt andra yrken än vård och omsorg. Stress, arbetsbelastning i förhållande till arbetstid, liten eller obefintlig möjlighet att styra över sin egen arbetssituation och dålig löneutveckling är skälen till att de lämnar yrket. Detta vet vi eftersom man har frågat dem, inte minst inom ramen för en större undersökning gjord av SCB.

Glädjande i denna undersökning är dock att majoriteten av alla dem också kan tänka sig att med rätt förutsättningar, det vill säga bättre arbetsvillkor, komma tillbaka till yrket. I den kontexten är det givetvis glädjande att regeringen inte bara identifierat problemet utan också försöker göra någonting åt det och skjuter till åtminstone 2 miljarder för att stärka arbetsvillkoren inom vården. Det här är både för lite och för sent, men det är i alla fall ett steg i rätt riktning.

Däremot är jag och finansministern inte överens vad gäller själva förutsättningarna för detta slags tillskott. Finansministern har fullt förtroende för att hennes kommunal- och landstingsråd vet bäst, och hon varken specificerar eller öronmärker pengarna. Jag är betydligt mer skeptisk till att bara skjuta till pengar utan kontroll eller uppföljning. Det har provats och utvärderats tidigare, och det som hände var att pengarna gick till sådant som inte var det avsedda ändamålet.

Dessa 2 miljarder räcker exempelvis inte till att finansiera en rätt till heltid för alla dem som i dag ofrivilligt arbetar deltid. Faktum är att det inte ens räcker halvvägs. En reform om rätt till heltid, som är fullt finansierad i Sverigedemokraternas budgetförslag, handlar inte bara om en rättvisefråga. Det handlar visserligen delvis om det men inte bara. Reformen skulle medföra ytterligare ungefär 25 000 helårsarbetskrafter, främst inom just vård- och omsorgsyrkana. Utöver den ambitionshöjning som detta skulle innebära för välfärden i stort skulle det givetvis också minska arbetsbelastningen och stressen hos den befintliga personalen.

Vidare måste vi stärka arbetstagarens möjligheter att på betald arbetstid vidareutbilda sig i sitt yrke, för den som så vill. Undersköterskan ska kunna vidareutbilda sig. Sjuksköterskan ska kunna bli specialistsjuksköterska och därigenom stärka både sin kompetens och sin löneutveckling.

Herr talman! Jag har tagit del av ett ganska taffligt resonemang både från socialdemokratiskt håll och från deras bundsförvanter inom Landsorganisationen. Det går ungefär ut på att om man vill sänka skatterna går det inte att samtidigt satsa på välfärden. Ingenting kunde givetvis vara mer fel.

Förutom att det inte tar hänsyn till så kallade dynamiska effekter, alltså att kloka och finurliga skattesänkningar – exempelvis för småföretagarna – kan leda till att fler hamnar i jobb, att skattebasen växer och att det totala skatteuttaget därmed ökar, finns det så oerhört många konstiga och felaktiga prioriteringar i regeringens budgetproposition att man häpnar.

Några av dessa är

- utgiftsområde 8 Migration: 32,5 miljarder kronor
- utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering: 32,6 miljarder kronor
- utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv: 75,7 miljarder kronor.

Siffrorna jag nämner här avser innevarande år, alltså 2017.

Man subventionerar drivmedel med mångmiljardbelopp på ett sätt som inte stärker Sveriges konkurrenskraft eller leder till någon miljönytta på global nivå. Man vidhåller helt obegripliga momsnedläggningar, exempelvis nedsatt restaurangmoms. Den kostar staten omkring 6 miljarder årligen och har skapat så lite som 1 000 nya jobb, enligt en rapport från Konjunkturinstitutet. Detta innebär 6 miljoner kronor per nytt jobb.

Staten vill köpa en himla massa skog och annan mark från privata skogsbrukare – fråga mig inte varför, för jag vet inte. Till detta är 1,3 miljarder kronor per år anslaget i regeringens budget.

Allt detta är bara ett mindre xplock av regeringens satsningar, och syftet är givetvis att illustrera att det går alldeles utmärkt att både sänka skatter och satsa på vården och omsorgen och ändå få plus och minus att gå ihop på den sista raden. Det handlar uteslutande om prioriteringar. Jag kan lova våra egna väljare att vi inte har för avsikt att göra samma prioriteringar som regeringen gör.

Låt mig i sammanhanget säga något om den följdmotion som också behandlas i betänkandet. Den går ut på att regeringen i sin budgetproposition också ska redogöra för sysselsättningseffekterna av sin ekonomiska politik. Den fick Sverigedemokraternas stöd i finansutskottet, och därmed fick den också stöd av en majoritet. Att mäta sysselsättningseffekter, vilket

jag tillstår är svårt, slutade regeringen med hastigt och lustigt. Jag tror alla förstår varför. Det blir helt enkelt mycket svårare att försvara sina skatteköjningar för småföretag och vanliga löntagare om man samtidigt måste redovisa konsekvenserna av dem.

Herr talman! Slutligen vill jag säga ett par ord om Alliansens utspel förra veckan om att stoppa ett par av dessa för jobben mycket skadliga skatteköjningar. Jag hade inte rekommenderat den linje som de slutligen valde. Tvärtom har jag hela tiden varit tydlig med att jag tycker att om man ska utmana regeringens ekonomiska politik, vilket det finns mängder av skäl att göra, ska man göra det inom ramen för en hel budget. På så sätt kan helhet ställas mot helhet. Det vore rätt och riktigt gentemot väljarna. Man får en diskussion om det sakpolitiska innehållet och slipper samtidigt en diskussion om konstitutionella praktikaliteter, såsom om den ena eller andra sidan bryter mot budgetlagen eller inte. Fokus hamnar just på sakpolitiken.

Detta mäktade man inte med, och det är någonting jag beklagar. Däremot ställde vi oss givetvis bakom det så kallade särskilda yttrandet som har ett underliggande hot om misstroendeförklaring mot enskilda statsråd. Skälet till detta är väldigt enkelt: Vi tycker att samtliga nuvarande statsråd ska entledigas och ställas till arbetsmarknadens förfogande.

Detta underliggande hot försvann dock illa kvickt efter att Centerpartiet återigen ridit ut till Stefan Löfvens försvar och förklarat att man inte alls avser att väcka misstroende och i varje fall inte mot ansvarigt statsråd, det vill säga finansministern. Även om de tre kvarvarande allianspartierna är beredda att sätta kraft bakom orden och med vårt understöd samla en majoritet gentemot de tre rödgröna partierna faller allt platt till marken, eftersom misstroende kräver en absolut majoritet. Det räcker inte med en enkel majoritet.

Det här känner så klart de flesta här i kammaren till, men det kan säkert också vara av intresse för en och annan väljare att känna till att Centerpartiets agerande gör att finansministern kan andas ut och att regeringen därför kan sitta kvar. Så enkelt är det.

Herr talman! Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation nr 2.

Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det kommer många vackra ord om sjukvården från Sverigedemokraterna nu för tiden. Jag ställer mig för egen del lite frågande till om man kan lita på ett parti vars partiledare på en presskonferens förklarade det här nyvunna intresset med att det enbart handlar om att kapitalisera på sjukvården därför att den enligt opinionsmätningarna blivit en viktigare fråga. Det är dessutom ett parti som i höstas lade fram stora besparingar på kommuner och landsting. Med tanke på att Sverigedemokraterna inte kan berätta för väljarna hur de ska finansiera de här satsningarna får kanske intresset för offentligt finansierad sjukvård i bästa fall beskrivas som nyvaket och lite ytligt.

Kanske ska vi se på det här nyvunna intresset på samma sätt som när det gäller vinsterna i välfärden. Sverigedemokraterna gick ju till val på uppfattningen att det var oacceptabelt med stora vinstuttag. Efter några middagar med riskkapitalisternas lobbyister tycker Sverigedemokraterna

numera att det inte ska finnas några begränsningar för vinstuttag ur välfärden. Det gick ganska snabbt att ändra den linjen. För bara några dagar sedan röstade också Sverigedemokraterna emot förslag som skulle stoppa utförsäljningen av våra stora och viktiga universitetssjukhus. Även i finansutskottet har ni bytt linje. Nu vill ni rigga systemet mot investeringar i sjukvård och välfärd och i stället möjliggöra nya skattesänkningar.

Sammantaget skulle man alltså kunna säga att SD:s linje är att kapitalisera på sjukvården av partiegoistiska skäl, ge riskkapitalisterna obegränsat utrymme att kapitalisera på välfärden, öppna för att sälja våra stora och viktiga universitetssjukhus, spara på kommuner och landsting, som står för vård och omsorg, och dessutom rigga systemet med utgiftstaken mot investeringar i välfärden men för sänkta skatter. Hur de kan tro att det skulle bli bättre sjukvård eller bättre arbetsförhållanden i vården av det är väldigt svårt att förstå.

(Applåder)

Anf. 9 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Vi kommer definitivt inte att ge vårt stöd till den så kallade Reepaluutredningen, som beställdes som en eftergift till kommunistpartiet för att Socialdemokraterna skulle försäkra sig om dess budgetstöd. Det kommer inte att ske. Den utredningen är belamrad med mycket problematik och skulle effektivt leda till att alla de privata alternativen inom vård och omsorg försvann – alternativ som är uppskattade av barnfamiljer, äldre och väldigt många andra medborgare, för att inte tala om alla dem som jobbar där. Nästan varannan vårdcentral drivs i dag privat. Nästan varannan vårdcentral skulle därmed behöva läggas ned om den utredningen gick igenom. Vi kommer definitivt inte att ge vårt stöd till det.

Det stämmer inte heller att vi gick till val på någonting som ligger i linje med Reepaluutredningen. Vi gick till val på att vi är tydliga med att det är innehållet i välfärdens verksamhet som är det avgörande, inte driftsformen. Om verksamheten drivs offentligt, som ett aktiebolag, av en stiftelse eller av en förening är inte det väsentliga, utan det väsentliga är innehållet. Det är väldigt tydligt att det var det vi gick till val på, och det är också det vi följer upp.

Vi satsar ganska kraftigt. Som jag var inne på i mitt huvudanförande tycker jag att det är positivt att regeringen vill skjuta till 2 miljarder kronor till arbetsvillkoren inom vård och omsorg, men vi satsar betydligt mer eftersom det behövs betydligt mer.

Vad gäller finansieringen av våra satsningar nämnde jag ganska många områden i statens budget där vi skär ned. På utgiftsområde 8 Migration gör vi stora nedskärningar för att vi har en annan inriktning på politiken. Även på utgiftsområdena 13 och 14 gör vi kraftiga nedskärningar. Vi har också en del skattehöjningar som jag nämnde i mitt huvudanförande. Vi har en fullt finansierad budget där plus och minus går ihop. Vi har varje år haft starkare finansiellt sparande än regeringen, och det kommer vi att ha även nu till hösten.

Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Att göra det svårare genom att skära ned på etableringen i Sverige för människor som har fått uppehållstillstånd kommer inte att vara en besparing. Det kommer att leda till kostnader långsiktigt.

Det är väl så att det går att lita lika mycket på Sverigedemokraterna när det gäller sjukvården som när det gäller vinstuttagen ur välfärden. Nu försöker Oscar Sjöstedt skriva om vad Sverigedemokraterna faktiskt sa före valet och innan han träffade lobbyisterna från riskkapitalisterna. Det var nämligen så att ni var emot de här vinstuttagen utan begränsning, Oscar Sjöstedt. Nu står ni likväl för vinstuttag utan begränsning.

Dessutom har Sverigedemokraterna en ordning där man successivt ansluter sig till alla skattesänkningar som Moderaterna lägger fram. Nu riggar ni dessutom systemet med utgiftstak så att det ska bli svårare att investera i välfärden och i stället lättare att sänka skatter. Det är nämligen det som är innebörden av det tillkännagivande som nu finns på riksdagens bord. Ni gör det i ett läge där alla vet att demografin framöver innebär stora utmaningar för välfärden. Det blir fler barn, fler ungdomar och fler äldre som behöver skola, förskola, gymnasieskola, äldreomsorg och sjukvård. I det läget tycker ni att investeringarna i välfärden ska hållas tillbaka.

Jag ska berätta någonting för Oscar Sjöstedt. När det blir fler äldre och fler barn som behöver mer hjälp kommer nedskärningar, privatiseringar och obegränsade vinstuttag att ge en sämre vård och otryggare människor och göra Sverige svagare.

(Applåder)

Anf. 11 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det jag hänvisade till var det uttalande som beslutades på partiets valkonferens i mars 2014. Det var det vi gick till val på.

Vi kommer att presentera ett motförslag mot Reepalutredningen i den mån den kommer att omsättas till någon form av proposition eller motsvarande. När den väl landar på riksdagens bord kommer vi att presentera vårt motförslag, som kommer att bibehålla möjligheten till fler aktörer, även privat drivna, men har mycket tydliga kvalitetskrav, exempelvis krav på ekonomisk stabilitet, sanktionsmöjligheter mot dem som inte sköter sig, tydligare tillståndsprovning, mycket tydligare tillsyn, tillsynskontroll och så vidare. Det kommer att innehålla många av de här sakerna och många fler saker också. Jag tror att det kommer att vara ett bra regelverk. Jag tror att det kommer att gå att samla en majoritet i den här kammaren, kanske inte just kring mitt förslag men kring de generella inriktningarna, och det är det som sedan kommer att gälla framöver.

Det är intressant att Fredrik Olovsson nämner att jag vill skära ned på det utgiftsområde som handlar om nyanlända invandrares etablering, nämligen utgiftsområde 13, som har växt och växt till att storleksmässigt bli jämförbart med hela rättsväsendet, hela Försvarsmakten eller någonting i den stilen. Det har gjorts utvärderingar av etableringsuppdraget. Av dem som går igenom hela det här från dag ett och ett par år framåt är det i storleksordningen 4–5 procent som går till ett riktigt jobb. Resten gör det inte. Jag som politiker anser inte att vi kan satsa tiotals eller tjugotals miljarder på någonting där 4–5 procent hamnar i ett riktigt jobb. Det funkar inte. Det måste till helt andra saker på arbetsmarknaden. Vi måste ha en helt annan typ av arbetsförmedling. Vi kanske inte ska ha en arbetsförmedling utan ha fler aktörer där också för att effektivisera det.

Anf. 12 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! I går fattade Naturvårdsverket beslut om den 1 000:e klimatåtgärden inom ramen för Klimatklivet. Med hjälp av den satsningen har klimatinvesteringar gjorts runt om i landets kommuner, företag, skolor och regioner. Tack vare Klimatklivet har effektiva klimatprojekt genomförts i alla Sveriges län.

Det handlar exempelvis om 9 000 laddpunkter för elbilar, 200 åtgärder för elkonvertering och en rad satsningar på biogasproduktion. Överallt går åtgärderna att se, och det är tydligt att hela landet just nu är inne i en grön omställning. Klimatklivet är en framgångsrik satsning, och resultatet är också anledningen till att regeringen förlängt den och skjutit till mer pengar för att delfinansiera ännu fler åtgärder. Mellan 2015 och 2020 kommer Klimatklivet att ha möjliggjort investeringar på 8–10 miljarder kronor. Klimatklivet är en viktig del av den nödvändiga klimatomställning som måste till.

Över ettusen. Så många år lever koldioxiden vi släpper ut nu från olja, kol och naturgas i atmosfären. Över tusen år! För tusen år sedan var det medeltid. De som levde då kunde säkert inte föreställa sig det samhälle vi har i dag.

Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga, och då är klimatkliv och bränslebyten viktiga steg på vägen. Det krävs båda delarna och så mycket mer därtill. Därför satsar regeringen på utökad skydd av natur men också effektiva miljöskatter.

Den gröna skatteväxling som Miljöpartiet och Socialdemokraterna genomdrev 2001–2006 var en internationell föregångare, en föregångare som alliansregeringen valde att avsluta när den tillträdde. Denna mandatperiod har vi genomfört ett antal gröna reformförslag, och fler är att vänta. Allt fler alarmerande rapporter om isar som smälter, torka som breder ut sig och annalkande naturkatastrofer ger oss inte tid att vänta.

För att klara klimatutmaningen krävs en omställning av samtliga sektorer. Även branscher som färdats i en skattefri gräddfil, såsom flyget, måste vara beredda att betala en del av sina miljökostnader. Sverige ska fortsätta att vara ett föregångsland. Vi vet vilken inverkan det kan ha, och nu behövs det mer än någonsin.

Vi såg hur vår gröna skatteväxling i början av 2000-talet sänkte utsläpp och statuerade exempel för andra. Vi ser nu att vårt reparationsavdrag rönner stort internationellt intresse. Men Sverige ska inte enbart vara ett föregångsland inom klimat. Vi kan också visa att omställning ger utveckling.

När vi ställer om Sverige skapar vi möjlighet för nya näringar att växa fram och för fler arbetstillfällen. Ökat underhåll av järnväg, utbyggnad av 100 procent förnybart, sänkt moms för naturguider och fler åtgärder visar att nya jobb skapas. Växa-stödet 2.0 ger företag sänkta arbetsgivaravgifter, vilket leder till att fler kan komma i arbete. Så skapar vi ett samhälle för fler.

Herr talman! Över ettusen. För ett par veckor sedan enades de 193 medlemsländerna i FN om över tusen åtgärder för att rädda världshaven. Arbetet för våra hav sker globalt och lokalt. Samtidigt som Sverige tillsammans med önationen Fiji sammankallade världens länder till New York har ett stort arbete skett på hemmaplan. Med fler maritima reservat och ett långsiktigt ansvarstagande för våra vatten säkerställer vi att arbetet ger effekt på alla plan.

Prot. 2016/17:130

21 juni

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2017

Vi ska fortsätta att agera nationellt och internationellt för klimatet, för haven, för jämställdhet och fred och för en framtid även för kommande generationer.

Ettusen. Den här veckan har det redan fötts omkring ettusen barn i Sverige. Det är för dem och för alla kommande generationer som vi måste våga fatta beslut som krävs för att minska utsläppen i dag. Det är för dem vi måste driva en offensiv miljöpolitik. Men det är även för dem vi behöver göra en mängd andra satsningar.

De behövs inte minst inom skolan. Hela 1 ½ av de 5 miljarder som regeringen satsar på välfärden nästa år läggs just på skolan. Med fler lärare, mindre barngrupper och mer resurser till elevhälsa bygger vi den svenska skolan starkare. Genom att i skolan skapa tid för vuxna att se varje elev ger vi alla barn förutsättningar att växa och må bra.

Den svenska skolan måste förbättra kunskapsresultaten och minska ojämlikheten. De två delarna hör ihop. En mer jämlik skola blir också en starkare kunskapsskola. Därför riktar regeringen de största satsningarna mot just de skolor som behöver det mest. För alla skolor ska vara bra skolor. Steg för steg, förslag för förslag vill vi vara med och skapa en skola i världsklass, en skola som bryter ojämlikhet och ger alla barn bättre förutsättningar för en bra start i livet.

Herr talman! Förra veckan beslutade Sveriges riksdag om en historisk klimatlag. Det är viktigt, då den ger oss ett tydligt ramverk och ambitioner att fortsätta föra en politik som gör oss till ett föregångsland. Det är därför glädjande att sju av åtta partier röstade för den. Men nu måste ambitionerna följas upp av praktisk handling.

Då räcker det inte att rösta för en ambitiös klimatlag ena dagen om nästa dag ägnas åt att kämpa för att undanta förorenare från att betala för sig. Då räcker det inte att låtsas som att klimatförändringarna kan ta en paus och i stället fokusera på att sänka skatter för främst höginkomsttagare.

Det räcker helt enkelt inte. Klimatfrågan är för viktig för att dribblas bort bland politiska poänger. Jag tycker det är sorgligt att se den ovilja som verkar finnas att fatta de beslut som krävs för att den nödvändiga omställningen ska ske.

Jag är stolt över det arbete som regeringen har gjort, men jag är övertygad om att mer måste till. Klimatet är vår tids största ödesfråga. När andra gör vad de kan för att fly sitt ansvar kommer vi aldrig att backa från att göra vad som krävs. Det kommer jag återupprepa tusen och åter tusen gånger.

Med det yrkar jag bifall till utskottets betänkande under punkterna 1 och 2 och reservationerna under punkterna 3 och 4.
(Applåder)

Anf. 13 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Vi lever i sanning i en förändringens tid. Aldrig tidigare har nytänkande, innovation och utveckling gått så snabbt som nu. Aldrig tidigare har så många människor varit i rörelse, såväl fysiskt som i sinnet.

Ställda inför denna utveckling är det inte märkligt att ett flertal av de fenomen, institutioner och utvecklingsspår vi tagit för givna under lång tid nu utmanas i grunden. Vi lever i en tid då industrier transformeras och antalet saker som aldrig kunde hända men likväl händer ständigt blir fler och fler.

I denna tid känns samhällsutvecklingen inte sällan som en vandring på nattgammal is. Det enda rimliga, rationella sättet att förhålla sig till så stora mängder osäkerhet är att bibehålla ett rejält mått lugn och eftertanke samt att fokusera på det som faktiskt går att påverka.

För, herr talman, det finns ju ett flertal för Sverige viktiga reformer och förändringar där vi själva helt och hållet håller i taktpinnen. Sverige kan i mycket liten utsträckning påverka den globala konjunkturen, hur brexit-förhandlingarna går eller när den kinesiska ekonomins uppenbara obalanser slår ut i reella problem. Däremot äger vi helt själva frågan om hur och när vi ska ta tag i de problem vi ser för det svenska jobbskapandet, arbetsmarknad och bostadsmarknad och i företagarpolitiken. Trots vår litenhet, trots Sveriges närmast totala beroende av vår omvärld, är det vi själva som håller i taktpinnen när vi bygger Sverige starkare.

Herr talman! Jag yrkar därför bifall till Centerpartiets reservation 3 i betänkande FiU20.

Herr talman! Jag har i tidigare debatter sagt att Sverige befinner sig på toppen av en bortkastad högkonjunktur. Det finns anledning att upprepa det. Det jag menar med detta är att vi hade ett antal strukturella problem med oss in i den ekonomiska uppgången för ett antal år sedan. Det handlar framför allt om alltför stela bostads- och arbetsmarknader som enskilt och framför allt tillsammans skapar alltför höga trösklar in i samhällsgemenskapen samtidigt som de verkar dämpande på annan form av utveckling.

Tyvärr kan det konstateras att dessa grundläggande problem för den svenska ekonomin har vi kvar, i många fall förvärrade efter ett antal år av goda ekonomiska tider. De som satte denna mandatperiods politiska agenda valde att inte nyttja högkonjunktursens medvind för att lösa dessa problem. Dessa problem kommer inte att försvinna. Svensk arbetsmarknad och bostadsmarknad kommer inte att reformera sig själva. De problemen kommer kommande regeringar och kommande ansvarsfulla riksdagsmajoriteter att bli tvungna att lösa.

Herr talman! Den moderna svenska politiska historien visar att vårt land kan samla sig och fatta tuffa men nödvändiga beslut. Hade det inte varit för just detta i mitten av 1990-talet hade Sverige sannolikt varit en ekonomi i Greklands klass i dag.

Det var inte enkelt att sanera statsfinanserna, att göra rejäla besparingar i välfärden och att ge Sverige ett finanspolitiskt ramverk för ordning och reda i ekonomin. Det var inte enkelt, men det gjordes. Det är ett exempel att inspireras av nu när vi har liknande reformbehov men på andra områden.

Det är ett exempel att inspireras av förutom på ett område. På 1990-talet kom de nödvändiga men tuffa besluten *efter* det att krisen slog till. Vi i denna kammare, såväl före som efter det kommande riksdagsvalet, kan inte ha någon annan ambition än att fatta de rätta besluten i rättan tid.

Herr talman! De senaste veckorna har Sveriges grundskole- och gymnasieelever gått på sommarlov. Det är en härlig tid som väntar, inte bara för dem i skolåldern. Många unga kommer dessutom att den här sommaren få in sin första fot i arbetslivet genom sommarjobb eller sommarföretagande. Det viktigaste jobbet är det första. Oavsett vad man gör eller exakt hur mycket man tjänar per timme och liknande vet vi att livslönen ökar rejält för dem som är tidigt ute med att jobba och tjäna pengar.

Genom att maximera antalet personer som sommarjobbar, som jobbar extra och som är unga och driver företag utjämnar vi också livschanser. Detta är självklart viktigt, inte minst för dem som i dag inte har egna kontakter med arbetsgivare eller som inte har föräldrar med detsamma.

I den budget som Centerpartiet lägger på riksdagens bord beskriver vi ett antal reformer som är viktiga för Sverige. Två av dem är just inriktade på att unga människor så snabbt som möjligt ska få in en fot på arbetsmarknaden. Vi föreslår att man helt tar bort arbetsgivaravgiften upp till 18 år. Det ska vara enkelt och billigt att anställa en ung person för sommar- eller extrajobb. Vi föreslår en helt ny företagsform – ingångsföretag – som gör företagandet kraftigt förenklat. Det gör att den första hundralapp och tusenlapp man tjänar helt och hållet kan förtjänas inom skattelagstiftningens och annan lagstiftnings ramar men med en enorm enkelhet för den enskilde, såväl kund som företagare.

Vi måste fortsätta att sänka trösklarna in till arbete, företagande och värdeskapande. Vi måste inte minst se till att det första steget också är det enklaste. Just detta att ta bort hinder och regleringar och att sänka alltför salta skatter är signifikant för en klok ekonomisk politik som helhet.

Ett exempel som jag skulle vilja lyfta upp, herr talman, är landsbygdspolitiken och landsbygdsutvecklingen.

Snart sagt alla partier i denna kammare säger sig vara för bättre förutsättningar för jobb, leverne och företagande runt om i vårt land. Samtidigt har vi en majoritet i denna kammare som ser till att det är mer eller mindre förbjudet att bygga de bostäder och sommarbostäder som människor vill bygga på grund av ett alltför skarpt strandskydd. Samtidigt är det i dag förbjudet för de företagare som ploppar upp runt om i vårt land och som brygger och säljer öl, som har vingårdar, destillerier och liknande att till besökare, nationella såväl som internationella, sälja sina produkter på ett rimligt sätt precis som deras utländska konkurrenter kan göra.

Med öppna ögon ser en majoritet i denna kammare till att värdeskapande, utveckling och jobbskapande som skulle kunna ske fortsatt är förbjudet på grund av alltför mycket politik och alltför många politiska pekpinnar.

Dessa insikter måste ligga till grund när vi äntligen tar tag i Sveriges problem. Det är genom att möjliggöra för folk, företag och föreningar att göra det de vill göra som vi kommer att skapa fler arbetstillfällen och som vi kommer att reformera bostadsmarknaden för fler och billigare lägenheter och hus.

För den som väljer att blunda för Sveriges strukturella problem finns det i dag goda tecken att peka på. Helt enkelt: För den som inte vill se Sveriges stora reformbehov hjälper de allmänt goda tiderna till. Men även i dag, på toppen av en högkonjunktur, skördar Sveriges samhällsproblem och denna kammares passivitet angående desamma offer i form av människor som inte kommer in i arbete, människor som inte kommer in på reguljär bostadsmarknad och företag som väljer att expandera och förlägga sin expansion utomlands. Spotify – de flesta politiska partiets favoritföretag – expanderar numera närmast helt och hållet utomlands på grund av Sveriges höga marginalskatter, icke fungerande bostadsmarknad och ett alltför dåligt klimat för innovativa, växande företag.

Herr talman! Sverige måste skapa bättre förutsättningar för detta. Vi behöver nya, offensiva förslag för en grön omställning, för att sänka utsläpp som i dag ökar, för att se till att företag förlägger sin verksamhet till Sverige snarare än att flytta ut och som ser till att jobben och bostäderna växer fram, inte minst för dem som i dag inte kommer in på vare sig bostads- eller arbetsmarknaden.

Det är tid för en offensiv, varm, sund och frihetlig reformpolitik i det här landet. Svenska folket håller på att ledsna på den passivitet som präglar denna kammare. Alla kloka politiska krafter måste fundera på hur de blir bärare av en betydligt sundare och bättre samhällsutveckling.

(Applåder)

Anf. 14 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det var inte jättemycket miljöpolitik här, men vi vet ju sedan tidigare att Centern gärna vill få det att låta som att man vill bedriva en offensiv politik. Men ambitionerna måste också omsättas i praktisk handling.

När Centerpartiet hade chansen blev det inget bonus–malus-system för bilar. Det blev inget grönt bränslebyte. Det blev inget styrmedel för flyget eller för lastbilarna. Centern lämnade efter sig ett utsläppsgap på 4 miljoner ton koldioxid som vi nu håller på att täppa till.

EU-kommissionen lyfter fram hur åtgärderna för grön skatteväxling tappade i kraft i samband med att Alliansen tog över. I stället låtsas Centerpartiet att det var en stor framgång för den regeringen. Egentligen innebär det alltså ett avbrott för en internationell föregångare.

Hur ser Emil Källström på att kommissionens granskning av Sveriges miljöpolitik visar hur den gröna skatteväxlingen tappade i kraft under den tid som Centerpartiet satt vid makten med Moderaterna?

Anf. 15 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag vill tacka för möjligheten att tala om miljöpolitik. Jag hade ett stycke om miljöpolitik i mitt manus, men på grund av min mångordighet på andra områden hann jag inte ta det.

När det gäller miljöpolitiken är det uppenbart att Sverige måste återgå till resultat från det prat som i dag präglar densamma. Utsläppen ökar igen i Miljöpartiets Sverige. Det är mycket allvarligt, och det behövs inte bara vackra ord utan reformer som leder till minskade utsläpp.

Janine Alm Ericson pekar på en utvärdering av den svenska miljöpolitiken de senaste åren. Men det är bara att konstatera att konsensus bland bedömare på miljöområdet säger att den svenska miljöpolitiken såväl under alliansåren – det ska man vara ärlig och säga – som under denna regering är i yppersta världsklass.

Tyvär ökar utsläppen just nu, och vi måste bli bättre. Men vi ska inte låtsas som någonting annat än att Sverige är ett föredöme och att detta var en position man intog under alliansregeringens tid.

Det vi behöver nu är konkreta förslag som både skapar utveckling och leder till klimatnytta. Vi har presenterat ett bonus–malus-system som fungerar på båda håll och som stimulerar nyinköp av miljöbilar samtidigt som det slår mot nyinköp av dåliga bilar. Regeringen har en lite sämre variant, och jag tycker att den borde dra lärdom av våra förslag.

När det gäller flyget måste man inrikta politiken på det som faktiskt gör skillnad. Jag har noterat att regeringen har tagit till sig och ska utreda vårt förslag om grön kvotplikt, där vi blandar in biobränslen. Det är någonting jag välkomnar.

Det är inte snacket som gör skillnaden, utan det är verkstaden. Centerpartiet har alltid stått och kommer alltid att stå för just detta.

Anf. 16 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Man kan naturligtvis tvista om var verkstaden finns. Regeringen tycker ju att oppositionen nu mest står för prat, och man kan konstatera att det inte var så mycket verkstad under förra perioden. Naturvårdsverket konstaterade att det lämnades ett väldigt stort utsläppsgap, som man också konstaterar nu kommer att kunna slutas med regeringens politik. Det är sådant som gör skillnad i verkligheten.

Sedan tycker jag att det är bra att vi hittar och tittar på sätt att komma framåt. Att regeringen nu kommer med en utredning som ska se över hur vi kan få mer inblandning och andra mer miljöstyrande effekter för flyget tycker jag är väldigt bra, och det är bra att vi är fler som tycker det.

Däremot ser vi att vi behöver gå fram snabbare. Det förslag som ligger visar att vi inte kommer att nå målen för vad vi behöver göra i tid. Vi tror därför att en flygskatt är nödvändig som en del i paketet för att få ordning på flygets klimatutsläpp.

Men jag skulle vilja veta varför Emil Källström tycker att det är så oerhört viktigt att vi inte tar tag i den frågan nu utan väntar på kvotplikter eller internationella skattesystem eller vad det än må vara. Vad är det som gör att Centern anser att vi har tid att vänta och inte behöver få alla effekter nu?

Anf. 17 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det som är viktigt i miljöpolitiken är att den leder fram till faktiska resultat. Under vår tid vid makten ökade den ekonomiska tillväxten samtidigt som utsläppen minskade. Nu ökar utsläppen i Sverige. Det är dåligt och måste mötas – inte, tror jag, med samma gamla rödgröna politik utan med en förnyad sådan. Jag bjuder gärna på tips liknande kvotplikten.

Problemet med stora delar av Miljöpartiets miljöpolitik är att den inte leder till effektivisering och miljöomställning. Flygskatten är inte miljöstyrande eftersom den är lika stor oavsett vilket bränsle man flyger med och vilken effektivitet planen har. Den är alltså ett negativt incitament för grön omställning.

Detsamma gäller den kilometerskatt som jag vet att Janine Alm Ericson fortfarande vill införa på tung trafik. Det är samma skatt oavsett om man kör på förnybara bränslen och har noll i utsläpp eller kör med gamla diesellastbilar från 70-talet, som släpper ut både det ena och det andra.

Man måste ha en miljöpolitik som styr köpbeteenden och liknande mot det effektiva och det gröna. En stor del av Miljöpartiets politik lägger samma pålagor på allt, såväl det som är miljöbra som det som är dåligt. Det är dålig politik och en del av anledningen till att utsläppen nu växer.

En grön skatteväxling, som den första frågan handlade om, vars gröna pelare med skattehöjningar på miljöförstöring med faktor fyra till fem överskuggas av skattehöjningar på jobb och företagande, imponerar inte

på någon – allra minst miljörelsen. Den gröna skatteväxlingen bygger, som namnet antyder, på att man sänker skatten på det man vill ha mer av: företagande, jobb, utveckling.

Detta kommer alltid att vara kärnan i min och Centerpartiets gröna skatteväxling, och det har aldrig haft något att göra med Miljöpartiets gröna skatteväxling.

Anf. 18 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Ulf Kristersson försöker påskina att det är Vänsterpartiets ekonomiska politik som ska styra det här landet. Jag önskar att det vore så.

Visst, vi har påverkan, och det tycker jag är bra. Men jag förstår att det stör ett högerhjärta ganska mycket när ensamstående mammor får det bättre, när långtidssjuka har fått högre ersättning och när föräldrar kan hämta ut mediciner till sina barn utan att oroa sig för om plånboken ska räcka till – när välfärden har fått 10 miljarder mer.

Men om Vänsterpartiet hade styrt hade Ulf Kristersson fått betala betydligt mer i skatt än i dag. Då hade han och alla andra med höga inkomster, mycket kapital och stora förmögenheter fått bidra betydligt mer än de får i dag. Vi tycker att skattesystemet ska verka omfördelande.

Visst, man kan också säga att en del av Vänsterpartiets ekonomiska politik verkar innebära att vi alltid får stå upp efter det att borgarna har regerat. Det har vi gjort även denna gång.

Herr talman! Sommaren är här. Den är efterlängtd och full av förväntan. Sköna dagar väntar, gemenskap och tid tillsammans, kanske en resa, utflykter, upplevelser – vem vet? Men många människor oroar sig också inför sommaren. Hur ska pengarna räcka till? Hur ska de få möjlighet att låta barnen delta i fotbollsskolan, ha råd med någon utflykt och dessutom ha råd med hyra och mat? Att resa bort förblir en dröm. Det gör att klumpen man går med i magen växer sig allt större. Jag vet det, för jag har varit där.

Samtidigt som många går med klumpen i magen och vänder på varenda krona kan andra ägna sig åt att fundera över om de ska investera i en Porsche, en pool eller en långsemester utomlands, eller kanske alltihop. Så ser klassamhället ut här i Sverige.

Klassamhället kan vi följa på en resa genom landet eller via tunnelbanenätet här i Stockholm. Res från Danderyd till Vårby, och det skiljer fyra år i medellivslängd. De rikaste lägger ned enormt mycket tid på att planera hur de ska undgå skatt, allt för att ge mindre till det gemensamma, medan andra tvingas ligga vakna på nätterna och planera för att försöka få pengarna att räcka till både hyra och mat.

Utbildningsnivå och socioekonomiska förhållanden påverkar människors liv och till och med hur länge vi får leva våra liv. Klassamhället lever och frodas.

Politik kan göra något åt detta; man kan förändra förhållandena. För högern är det självklart att klyftorna ska växa och klassamhället förstärkas. Liberalerna brukar säga det öppet, och deras ekonomiska politik speglar det tydligt. Moderaterna brukar försöka få det att låta annorlunda, men i praktiken är deras politik en politik som gynnar människor på Lidingö, i Djursholm och på Östermalm. Man jagar febrilt de allra fattigaste.

Sverigedemokraterna tävlar med sin ekonomiska politik med de borgerliga om att sänka skatten mest för dem som tjänar bäst, med stora besparingar på välfärden. Med Sverigedemokraternas skattepolitik får Jimmie Åkesson och Anna Kinberg Batra 46 000 kronor i skattesänkning, medan den sjuka, ensamstående mamman och den arbetslösa industriarbetaren betalar mest i skatt vid lika inkomst och inte får några skattesänkningar alls – skatteflyktan föreslås i stället växa. De som har minst får minst, och de som har det bäst ska självklart ha det ännu bättre.

Högerns fördelningspolitik drar isär landet, ökar människors otrygghet och inskränker därmed deras frihet. Vi försöker i stället gå i en annan riktning. I budgetförhandlingar med regeringen har vi fått igenom en hel del bra reformer: höjt underhållsstöd, höjd ersättning för långtidssjuka, 10 välfärds miljarder till vård, skola och omsorg, avgiftsfria mediciner för barn och avgiftsfria mammografibesök så att ingen kvinna ska missa cancerknölen för att hon inte hade råd att göra det där besöket. Sommarlovsaktiviteter blir avgiftsfria för barn så att alla barn ska kunna ha roligt på sommarlov. Reform efter reform görs för förstärkt välfärd och för att ekonomiskt utsatta ska få det bättre.

Men när det gäller de ekonomiska klyftorna, som vi så gärna vill rå på även via skattesystemet, ligger det mesta kvar i orubbat bo sedan borgarnas regeringstid. Ränteavdragen ska fortsätta som nu, det vill säga gynna de rikaste, liksom till exempel RUT. Kapitalskatten är densamma, och nästan hela jobbskatteavdragen ligger kvar intakta. Det är detta som starkt har bidragit till de växande klyftorna i samhället, liksom den avskaffade fastighetsskatten och den avskaffade förmögenhetsskatten.

Högavlönade män är de som framför allt gynnas av den skattepolitiken. Sverige är i dag det av EU:s 15 kärnländer som har det minst omfördelade skattesystemet.

Men borgarna är trots allt inte nöjda. Så länge någon med tjock plånbok riskerar att få betala någon krona mer i skatt till sjukvård eller skola rycker de ut och är till och med beredda att skapa kaos genom ett desperat utspel med tydlig inspiration från Sverigedemokraterna.

Men hur eniga är de egentligen? I det särskilda yttrandet står det att de är beredda att agera genom till exempel mistroendevotum.

De är alltså inte överens om vad de är överens om. Men Moderaterna vek sig för Liberalerna och Centern. Centern vill inte fälla finansministern, och KD gör som Moderaterna vill. Liberalerna fick stå ensamma på presskonferensen, och i dag kan vi läsa hur Ebba Busch Thor skäller ut Annie Lööf i Dagens Nyheter.

Men vad är det då som fått borgarna att reagera? Är det att så många människor inte har råd med hyra och mat, att arbetslösheten fortfarande är hög, att bostadsbristen är skriande eller att ensamstående föräldrar fortfarande har det ekonomiskt tufft? Nej, självklart inte. Det är att de som tjänar 38 000 kronor i månaden ska betala nästan hela 2 kronor mer i skatt per månad. Hur ska de klara det? Och de som flyger ska vara med och betala för det de släpper ut. Detta verkar störa det så kallade gröna partiet Centern något oerhört. De så kallade 3:12-reglerna ska ändras, så att man inte kan inkomstomvandla i samma utsträckning som tidigare, och det berör den rikaste procenten allra mest. Men sådant gör tydligen borgarna rasande, och även Sverigedemokraterna. Annars handlar det kanske bara om att det viktigaste för Sverigedemokraterna som vanligt är att skapa kaos.

Herr talman! I den här budgeten föreslås även bra reformer. Vänsterpartiet har i år fått igenom satsningar på förlossningsvård, utsatta barn och unga, ungas psykiska hälsa och pengar till de individuella programmen på gymnasieskolan. I övrigt finns det andra bra satsningar på utsatta skolor, på poliser och på Klimatklivet. Även försvaret får ökade anslag.

För Vänsterpartiet har det varit viktigt att säkerställa att kvinnor som väntar barn ska veta att förlossningsvården har de resurser de behöver. Nu tas nya steg på vägen dit. Ytterligare en halv miljard läggs till de 400 miljoner som vi tidigare fått igenom. Den största upplevelsen i ens liv, när underbarnet ska komma, ska inte behöva innebära en oro om förlossningsvården ska ha plats eller om personalen ska ha tid.

Vi pratar ofta om skolan. Alltför många unga lämnar i dag grundskolan utan behörighet till gymnasiets nationella program. Detta, liksom det oroliga världsläget, har inneburit att introduktionsprogrammen, som är fem till antalet, har vuxit kraftigt. Språkinstruktionen under det första året är nu gymnasieskolans största program. Med den satsning på 150 miljoner som vi har fått igenom förbättras förutsättningarna för att möta den enskilda elevens behov och förutsättningar. Elever som riskerar att inte nå kunskapskraven får bättre möjligheter till extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan får helt enkelt bättre förutsättningar för sitt kompensatoriska uppdrag.

Socialtjänstens arbete med barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa förstärks. När barn eller unga riskerar att fara illa måste vi göra allt vi kan för att se till att deras rättigheter stärks, att deras livsvillkor förbättras och att de känner att samhället finns där för dem. Socialtjänstens anställda måste få de förutsättningar de behöver för att vara de proffs och de engagerade socionomer de vill vara och är. Även barn- och ungdomspsykiatriens resurser förstärks, då antalet barn och unga som behöver hjälp och stöd är många. Totalt blir det en kvarts miljard i tillskott till barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänsten i år.

I den ekonomiska vårpropositionen tydliggörs att välfärden behöver mer resurser och att antalet anställda behöver bli större. I välfärden är det ju personalen som är verktyget för kvaliteten. Det är pedagogerna som möter barnet. Det är undersköterskan som tar hand om och stöttar den gamla kvinnan som inte längre klarar av att klä på sig själv eller fixa sin egen mat. Det är sjuksköterskan som ger omsorg och vård på vårdcentralen eller sjukhuset. Det är de som bär välfärden på sina axlar, och det är de som sliter och drar ett ofta alltför stort lass. Välfärden behöver helt enkelt mer resurser, och de kvinnor som jobbar där ska inte behöva betala med utslitna kroppar och försämrad hälsa, utan det ska vi betala tillsammans via skattsedeln, vi som har råd med det.

Det är bland annat därför Vänsterpartiet har drivit på för att fler ska betala statlig skatt och för att uppräkningsgränsen ska vara lägre än den varit. Det är helt rimligt att människor som har fått enorma skattesänkningar under borgarna nu får bidra lite mer. Och det är inte många kronor det handlar om. För en som tjänar 56 000 är det ungefär 200 kronor mer i månaden, och detta kan i sin tur till exempel finansiera en satsning på bättre arbetsvillkor och arbetsmiljö för de anställda i sjukvården, vilket leder till en bättre kvalitet för patienten.

Herr talman! Medan en del vill skapa kaos för att gynna dem som redan har det bäst ställt försöker vi jobba på för att utjämna inkomstskillnader,

förbättra välfärden, pressa ned arbetslösheten och ta ansvar för klimatet. Sommaren ska vara efterlängtd och inte ge en klump i magen. Därför behövs det också betydligt mer utjämnande ekonomisk politik. Jag yrkar bifall till vårpropositionen och vårändringsbudgeten.
(Applåder)

Anf. 19 MATHIAS SUNDIN (L):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall, dels till Liberalernas reservation 4, dels till utskottets förslag under övriga punkter.

Jag skulle vilja tala om något som det talas alldeles för lite om i svensk politik, nämligen framtiden. Vi har en politisk debatt som ofta sträcker sig lika långt som näsan räcker. Vi har en väldigt närsynt politisk debatt i det här landet. Detta tror jag är farligt, för vi missar möjligheter. Det finns i dag större möjligheter än någonsin tidigare för oss som land och för enskilda svenskar. Vi har en hel värld full av kunskaper och idéer bara några klick bort.

Trots dessa enorma möjligheter är det dubbelt så många svenskar i dag som är negativa till framtiden än det är som är positiva till framtiden. Detta tror jag också är farligt, för då missar man möjligheterna. Om man inte ser möjligheterna eller inte tar vara på dem för att man ser så negativt på framtiden – man sluter sig inåt i stället för att öppna sig utåt och ta vara på möjligheterna – missar man dem.

Människans utveckling har alltid bestått av att vi blivit bättre och bättre på att sprida idéer och kunskap – alltifrån att vi skapade ett språk, ett skriftspråk och boktryckarkonsten till dagens informationsteknik, som gör att vi lätt kan sprida information till flera miljarder människor. Det adderas hela tiden flera miljoner människor. I dag är det över 3 ½ miljard människor över hela världen som har tillgång till internet.

När det blir lättare att sprida idéer går utvecklingen snabbare och snabbare. Ray Kurzweil säger om de första 100 åren av 2000-talet att de kommer att innebära inte 100 år av utveckling utan motsvarande 20 000 år av utveckling. Detta öppnar enorma möjligheter för oss. Det ger oss till exempel möjligheten att få datorer och artificiell intelligens att hjälpa oss att bota cancer. För att förstå hur denna utveckling har gått till kan vi hoppa några år tillbaka i tiden, till 1997, då en dator för första gången slog en världsmästare i schack. Några år tidigare hade Garri Kasparov, världsmästaren som förlorade, spelat mot 32 datorer samtidigt och vunnit. Men några år senare förlorade han alltså mot en enda dator.

I dag kan en schackprogramvara i min smartphone krossa Garri Kasparov eller den nuvarande världsmästaren i schack. En smartphone i dag skulle kunna guida 120 miljoner månlandare samtidigt. Utvecklingen går så enormt snabbt att vi har svårt att ta till oss den. Detta ställer väldiga krav på politiken.

Vad har då detta med cancervården att göra? Jo, det företag som utvecklade den dator som slog världsmästaren i schack har efter hand gått vidare till att lära sig all medicinsk forskning. En japansk kvinna hade en mycket ovanlig cancerform. Hennes läkare gick bet på att ställa rätt diagnos. Till slut tog man till den artificiella intelligensen och matade in alla uppgifter. På några sekunder kan datorn skanna igenom en enorm mängd forskningsartiklar och medicinska resultat, och rätt diagnos plockar fram, så att man kan rädda hennes liv.

Men i svensk sjukvård kämpar vi fortfarande med faxmaskinerna. Vi har faxar. I några landsting tror jag till och med att man har röksignaler – det har jag inte fått bekräftat. Men vi har faxar. Det ansvaret landar tungt på oss. Det är politikerna som styr landstingen. Att man kämpar med faxar är vårt fel. Vi borde snabbt få ut faxarna och få in artificiell intelligens som kan hjälpa till att ställa diagnoser och rädda liv. Vi missar den typen av möjligheter om vi bara ser så långt näsan räcker.

Ett annat område där vi ser enorma möjligheter i fråga om miljönytta men också när det gäller att rädda liv på kortare sikt är självkörande bilar. De kör redan i dag i många situationer betydligt säkrare än människor. De kommer inom några år att vara mycket mer säkra än människostyrda bilar. Transportstyrelsen ser framför sig en kraftig reduktion av antalet dödade i trafiken just tack vare detta.

Denna utveckling borde vi driva på. Vi borde se till att samlas kring att göra detta möjligt så snabbt som möjligt här i Sverige och ändra de lagar och regler som behöver ändras. Lite görs, men det går för långsamt.

Självkörande bilar skulle också kunna bli en potentiell frihetsrevolution för människor med olika former av funktionsnedsättningar. Man kommer inte att behöva ha bra syn eller kunna styra med en ratt och så vidare för att själv kunna köra runt i en bil. Det finns enorma möjligheter.

Vi ser att robotar, datorer och andra hela tiden tar över en del av de mer tröttsamma och slitsamma arbetsuppgifter som människor utför i dag. Detta är i grunden en väldigt positiv utveckling, men många är rädda för att robotarna tar våra jobb. Det kommer de inte att göra, eller rättare sagt: De kommer att ta en del jobb – det är precis samma typ av utveckling av ekonomin och samhället som har skett sedan den industriella revolutionen. Men de kommer att ersättas av nya jobb.

Det är väldigt lätt att se de jobb som försvinner. Det är svårt att visualisera de nya jobb som kommer till. Vem trodde för 20 år sedan att programmerare skulle vara den största yrkesgruppen i Stockholm och en av de största i hela Sverige? Det går inte att förutse exakt vilka jobb som kommer att skapas. Däremot kan vi skapa förutsättningar för dessa jobb att växa fram.

Herr talman! Jag skulle säga att i dag är idéer den nya oljan. Det är den nya naturresursen och den mest värdefulla naturresursen. En grupp människor med idéer är den nya oljekällan. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi nu tänker till i fråga om hur vi formar vårt skattesystem och vårt samhälle just med den utgångspunkten.

Den senaste stora skattereformen i Sverige var 1991. Då, herr talman, var jag en 13-årig liten pajsare som på högstadiet lärde mig om någonting som hette blandekonomi. Det var inne på den tiden. Samma år, 1991, fick vi World Wide Web, eller några datanördar vid Cern fick World Wide Web. Det dröjde ytterligare tre år innan Netscape Navigator slog igenom som den första webbläsaren, så att internet kunde börja spridas. År 1991 hade vi den senaste stora skattereformen i Sverige. Jag tror att det är hög tid att ha en ny skattereform med den nya utgångspunkten att hela världen håller på att kopplas upp och kopplas ihop.

Det är detta vi skissar på i vår budget, bland annat. Jag tror att det i en sådan skattereform är väldigt viktigt att vi kommer bort från att Sverige är det land i världen som beskattar idéer och kunskap högst av allt. Vi har de

högsta marginalskatterna. Det lönar sig minst här att jobba riktigt hårt och att kämpa, minst i västvärlden i alla fall.

När det gäller en ny skattereform behöver man ta vara på denna nya olja. En oljekälla – man kunde ha turen att hitta en sådan någonstans för några årtionden sedan – kan inte flytta någonstans. Men en grupp människor som har idéer kan flytta – och de människorna flyttar. De väljer att inte flytta hit om vi beskattar idéerna till döds och bekämpar den typen av utveckling.

Det är naturligtvis mycket mer än bara skatter som påverkar detta. Man behöver ha ett bra och fungerande skyddsnet. Vi behöver ha ett allmänt bra företagsklimat. Vi behöver ha en kultur som uppmuntrar den här typen av entreprenörer och idéer. Vi behöver ha forskning i världsklass. Men allt detta hänger ihop. Skattesystemet är en helt central del av detta. Då behöver vi omforma det utifrån att vi nu lever på 2000-talet.

Om vi hade århundradets skattereform 1991 tror jag att det nu är dags för årtusendets skattereform – en bred uppgörelse där fokus ligger på att göra det väldigt lönsamt att utbilda sig och att arbeta hårt. Det är till Sverige man ska komma – och det är där man ska bo – om man har idéer som man vill förverkliga.

Jag hoppas att i alla fall en del av den politiska debatten ska handla om detta under valåret. Vi ska lösa alla problem som ligger mitt framför näsan också – vi får inte glömma dem. Men det är alldeles för lite fokus på de långsiktiga visionerna i svensk politik. Jag är kanske naiv, herr talman, när jag hoppas och tror att den politiska debatten till viss del kommer att handla om detta. Men jag är i alla fall optimist, och jag är en väldigt stor optimist när det gäller Sveriges framtid.

(Applåder)

Anf. 20 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Liberalerna är ett parti som sparar väldigt mycket på välfärden och ekonomiskt utsatta. I höstens budget sparade ni 5 miljarder på sjuka, 6 miljarder på arbetslösa, ½ miljard på sjukvården och 6 miljarder på kommuner och landsting.

Jag är orolig *nu* för att välfärden inte har tillräckligt med resurser, medan Liberalerna verkar vara mer oroliga för att välfärden har för mycket resurser och kanske också för att folk betalar för lite i hyra och har för höga löner. Men jag märker också att Liberalerna har en stor oro för att de med högst inkomster ska få betala lite mer i skatt. Den oron verkar ni dela med övriga borgerliga partier. Ni verkar vara desperata i fråga om detta. Ni har tagit fram ett särskilt yttrande i utskottet där ni uppmanar regeringen att inte lägga fram de tre skatteförslagen, som skulle bidra till mer resurser till välfärden.

Detta särskilda yttrande kan väl ses som en fjäder i hatten för Liberalerna, eftersom det var Liberalernas linje som vann i borgerligheten. Man ska kanske rikta ett misstroendevotum mot någon minister någon gång i framtiden. Vi får väl se vad det är ni är överens om. Men att det är en fjäder i hatten för Liberalerna tror jag att vi kan vara överens om.

Jag undrar: Är ni så desperata att det är värt att rasera det ekonomiska ramverket? Är det värt att försvaga budgeten på det sätt som ni nu föreslår när det är tydligt att det är stora revor i välfärden? Sjuksköterskor stressar

så att de blir sjuka. Undersköterskor hinner inte med de gamla på äldreboendet eller i hemtjänsten. Och trots att förskolegruppernas storlek minskar är de alldeles för stora.

Anf. 21 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Det känns som att frågan på något sätt hade en viss vinkel. Det var inte en helt öppen fråga, utan den hade en viss vinkel. Jag delar inte den vinkeln.

Det är tre skattehöjningar som regeringen har aviserat och vill gå fram med. Ni i Vänsterpartiet vill gå fram med en enorm mängd – många fler – skattehöjningar. Allt som rör sig ska beskattas.

Vi vill stoppa de skattehöjningarna. Det handlar om resande i Sverige. Det handlar om att det ska löna sig att utbilda sig, vara flitig och jobba hårt i detta land och om att det ska gå att skapa nya jobb, inte minst i de mindre företagen.

Vi vill se till att de skattehöjningar som gör det svårare att skapa jobb stoppas. Vi vill inte att det ska vara svårare att skapa jobb och att det ska vara dyrare för småföretagen att göra detta. Vi vill att det ska vara mer lönsamt för dem att skapa jobb. Det är så man skapar resurser till välfärden och till annat som vi behöver i samhället.

Vi är inte ute efter någon regeringskris. Vi är inte ute efter något kaos. Det är helt upp till regeringen om man vill skapa något sådant. Vi säger nu vad en riksdagsmajoritet tycker i denna fråga. Vi säger det väldigt tydligt. Det är upp till regeringen om man vill ta till sig av detta.

Jag påminde i förra veckan ett antal journalister om att riksdagen är Sveriges högsta beslutande församling, och det kan vara värt att till och med i riksdagen påminna om att regeringen har att förhålla sig till de majoriteter som finns i riksdagen och stoppa dessa skattehöjningar.

Anf. 22 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet vill beskatta dem med mycket kapital och stora förmögenheter mer än vad som görs i dag. Det är jag tydlig med, och det gör vi för att minska de ekonomiska skillnaderna och se till att ensamstående mammor får det bättre liksom att välfärden får mer resurser.

Om vi ska återgå till det särskilda yttrandet kan jag säga att det var en väldigt stolt Mathias Sundin som stod i finansutskottet och viftade med det där papperet framför journalisterna. Sedan stod dock Jan Björklund alldeles ensam på presskonferensen, och under tiden när ni lade det särskilda yttrandet i finansutskottet twittrade centerledaren om att man inte skulle fälla finansministern. Och i dag kan vi läsa i Dagens Nyheter hur Kristdemokraternas partiledare skäller på Centerpartiets partiledare och säger att hon ljuger.

Det verkar som om ni är väldigt, väldigt oense, och det här desperata utspelet kanske är något som ni faktiskt ångrar i dag.

Det finns ju möjligheter att göra på andra sätt. Man kan lägga fram ett gemensamt budgetalternativ. Det är så man brukar göra, och så röstar vi om det. Det vi ska göra här i kammaren i höst är ju att rösta på olika budgetalternativ. Då kan ni tillsammans med övriga borgerliga partier lägga fram en gemensam budget. Sverigedemokraterna kommer säkert att rösta på den, för de vill ju bara skapa kaos.

Ni verkar dock ha hämtat väldigt mycket inspiration från deras kaos-teori och deras kaotiska spel. Varför lägger ni inte fram ett gemensamt budgetalternativ, och så röstar vi om det? Men det vill ni inte, för ni kan inte ta fram ett gemensamt budgetalternativ. I stället ska ni använda misstroendevotum mot en minister som gör det en minister ska, nämligen genomföra sitt partis politik.

Det ni gör är att rasera hela det ekonomiska ramverket för att ni är desperata och vill framstå som handlingskraftiga. Men allt ni verkar göra är att springa åt helt olika håll i er desperation, och det tycker ni är värt att offra ett ekonomiskt ramverk för. Jag är helt fundersam över detta.

Anf. 23 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Om vi börjar med beskattningen är det ju inte så att Vänsterpartiet bara vill beskatta dem med högst inkomster. Ni vill ju beskatta alla som har en inkomst högre. Alla som har en inkomst som inte är ett bidrag vill ni beskatta högre, och allra mest vill ni beskatta dem med högst inkomster så att de kommer ned till samma nivå som dem som ni vill beskatta nästan lika mycket. De som har riktigt låga löner vill ni beskatta betydligt högre än vad vi vill.

Vi i Alliansen har inga som helst problem med att förhandla ihop en gemensam budget. Det har vi visat under flera alliansregeringar och även efter valet. Att förhandla ihop en budget gemensamt i Alliansen är inte svårt. Vi har samsyn i väldigt mycket mellan de fyra borgerliga partierna.

Våra uppfattningar skiljer sig åt när det gäller vad detta skulle uppnå i det här läget. Vi från Liberalerna lägger fram vår budget nu, och det går alldeles utmärkt för alla att rösta på den, även om det inte är så sannolikt att det kommer att hända. Vi från Liberalerna vill dock inte sätta oss i den situation som regeringen nu sitter i med Vänsterpartiet – ett jobbigt och bakåtsträvande parti som vill höja skatterna för alla som man är beroende av.

Sverigedemokraterna står för ett till stora delar helt annat samhälle än det liberala samhälle som jag är här i riksdagen för att försöka uppnå och som är anledningen till att jag kandiderar till politiken. Det går säkert att komma överens i någon enskild fråga. Det kan vi göra med Vänsterpartiet ibland, och det går att göra med andra partier också.

Om vi sätter oss i en situation med en gemensam budget kommer vi dock att bli beroende av att förhandla med Sverigedemokraterna. De kommer då att få igenom saker där, och de kommer att vilja föra landet i en riktning som vi inte vill. Det är därför ingen idé för oss att ingå ett samarbete med dem, lika lite som med er.

Anf. 24 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Kristdemokraternas reservation 5 i FiU20, punkt 1.

Jag gör det därför att vårt samhälle och vår ekonomi behöver tillit och trygghet för att utvecklas. Denna tillit och trygghet uppstår inte i ett vakuum eller av sig själv utan byggs stark i familjer och i civilsamhället, sammanhang där vi möter varandra och bygger broar, där vi blir sedda och älskade, där vi lär oss att se andra och se varandra.

Utvecklingen för mer tillit och trygghet byggs också i företag, bland entreprenörer som ser något som inte finns där i samhället, som finner det

mödan värt att starta eller utveckla ett företag för att göra någonting åt ett problem som man ser – en innovation, en tjänst, en produkt som ger jobb, utveckling, framtidstro och skatteintäkter.

Om ett samhälles styrande inte förstår vad det är som bygger samhället och ekonomin starka är det allvarligt. Då kan man börja styra och ställa med familjerna. Då kan man få föreningar som gör fantastiska insatser att tappa sugen. Då kan man försämra förutsättningarna så att färre företagare vill anställa, våga satsa och investera.

Man kan göra det under olika namn. Man kan göra det under begrepp som 3:12, flyg, brytpunkt, marginalskatt, särskild löneskatt för äldre och så vidare. På detta område finns det viss innovationsförmåga hos regeringen, men just den här innovationsförmågan är skadlig för Sveriges innovationsförmåga och för Sveriges konkurrenskraft.

Herr talman! Tilliten och tryggheten kräver också att medborgare känner tilltro till att det offentliga gör sitt, att regeringen med full kraft tar sig an arbetsmarknadens problem och utmaningar, att man tar sig an vårdens utmaningar liksom trygghetens, äldreomsorgens och skolans utmaningar. Det krävs att regeringen ser dem som finns i konjunktursolens skugga.

Är det så? Tudelningen på arbetsmarknaden och klyftorna den skapar är vår ekonomis, ja, kanske vårt samhälles, största utmaning. Var är regeringens svar när stora grupper inte får chansen att visa vad de går för, när människor inte får en chans att bli en del av gemenskapen och känna stoltheten det innebär att försörja sig själva, när hundratusentals inte får jobba 100 procent av sin förmåga?

Förutom lite mer av utbildningsåtgärder är det öde hos regeringen. Det är släckt i reformfabriken. Det har blivit några hundra traineejobb, ett antal beredskapsplatser, några extratjänster. Men det är otillräckligt när det gäller reformer för att möta behoven på arbetsmarknaden.

Denna passivitet gäller tyvärr på område efter område. Vi behöver nu rejäla reformer. Vi behöver få bort den klyfta som finns mellan dem som har ett arbete och dem som nu står allt längre ifrån ett jobb.

Vi behöver introduktionsanställningar så att trösklarna sänks. Vi behöver lägre skatt för grupper som står långt från arbetsmarknaden så att fler jobb kan växa fram. Vi behöver förenkla arbetsmarknadsstöden så att företagen kan använda dem och anställa med hjälp av dem. Vi behöver en rejäl utbyggnad av yrkesutbildning.

På den här punkten gör regeringen en del, men det kan göras mer.

Vården är ett annat reformområde. Bristen på vård i tid är akut. Vårdköerna växer, inte minst i rödgrönstyrda landsting.

Ett skäl till detta är att regeringen avskaffade en reform som faktiskt fungerade, som kortade vårdköerna, det vill säga kömiljarden. När Kristdemokraternas och alliansregeringens kömiljard fanns 2014 var det 18 landsting som klarade att ge mer än 70 procent av patienterna ett första besök i planerad specialiserad vård inom 60 dagar. Det var 14 landsting som klarade 60-dagarsgränsen för operationer.

Nu är det åtta landsting som klarar det första besöket och bara fem som klarar gränsen för operationer. Det är en dramatisk skillnad. Man avskaffade alltså den reform som syftade till att hålla fokus på tillgänglighet och vårdköer och som bevisligen gav stora resultat.

Detta måste återinföras. Vi kristdemokrater vill också satsa 3 miljarder i en primärvårdssatsning för att öka öppettiderna på våra vårdcentraler och

öka tillgängligheten till primärvård så att vi kan avlasta våra akutmottagningar. De som drabbas nu är ofta äldre och sköra personer som sitter mycket lång tid på våra akutmottagningar, timme efter timme. Detta är ingen rimlig ordning.

Det har visserligen blivit avgiftsfritt för äldre att gå till sjukvården, men det är en dålig vårdpolitik att göra det gratis att sitta i allt längre köer runt om i vårt land. Det drabbar de äldre och sköra allra mest.

Det behöver också komma på plats en utredning som syftar till att staten ska ta ett samlat ansvar för den avancerade sjukhusvården. Det är ingen rimlig ordning att 21 olika landsting ska klara hela bredden av vårdens förmågor, utan vi behöver samla dem på ett mycket bättre sätt i dag. Då tror vi att det är bra om staten tar ansvaret för den avancerade sjukhusvården. Det är ett viktigt recept för att få bort den ojämlikhet som finns i vården där det faktiskt spelar roll för dina chanser att överleva vilket landsting du bor i om du drabbas av vissa sjukdomar. Det är en orimlig utveckling som vi måste ändra på.

Vi kristdemokrater föreslår också kraftfulla förbättringar för landets pensionärer. Vi vill helt sluta den skatteklyfta som finns mellan arbetare och pensionärer när det gäller skatt på lön och skatt på pension. Vi vill höja bostadstillägget för alla pensionärer som får detta tillägg med 500 kronor för ensamstående och 300 kronor för sammanboende. Och vi vill naturligtvis ta bort den här regeringens kanske allra mest strukturellt skadliga reform, nämligen att lägga en särskild löneskatt på äldre som arbetar.

Vi vill också införa en äldreboendegaranti så att vi får slut på rubrikerna om att människor inte får chansen att komma till ett äldreboende när de vill och känner ensamhet och otrygghet. Över en viss ålder ska man få äldreboende när man själv så önskar.

Vi behöver satsa på trygghetsfrågorna och på fler poliser. Vi vill se utökade inköp av förstärkningsvapen så att vi bättre klarar terrorangrepp. Det ska bli möjligt för polisen att öva på fler platser så att de ännu bättre kan stå emot eventuella terrorangrepp. Vi tror också att vi behöver överväga en kortare polisutbildning för ett antal poliser så att kommunerna kan finansiera poliser i stället för väktare. Vi tror att det vore en bra reform att överväga.

En utmaning i Sverige är ökad psykisk ohälsa bland unga. Jag tror att det är dags att brett diskutera orsakerna. Det är också dags att ta krafttag i att försöka skapa ett starkare skyddsnät runt våra barn. Då är skolan viktig, och föräldrarna och familjen är helt centrala. Föreningslivet är också viktigt för att klara av att skapa skyddsnät runt våra barn och unga.

Vi föreslår ett antal reformer i vår vårmotion som rör just denna fråga. Vi föreslår att barn- och ungdomshälsovården ska samlas. Landstingen ska ha ansvar för barnens hälsa. I dag är det många skolhuvudmän som inte vet om att de har detta ansvar. Det är ingen bra ordning.

Vi behöver stärka barn- och ungdomspsykiatrin så att det blir kortare väntetider. Vi behöver se till att varje skola har ett evidensbaserat anti-mobbingsprogram som fungerar. Vi behöver erbjuda föräldrastöd, också när familjerna har tonårsbarn. De frågor och funderingar som man har i sin föräldraroll ska få bra svar så att man kan ge sina tonåringar det allra bästa stödet så att de inte hamnar i bekymmer och problem.

Vi behöver också förstärka möjligheterna för ideella föreningar att betala mindre arvoden till de ledare som gör fantastiska insatser runt om i Sverige för våra barn och unga. Vi behöver bli lite mer innovativa i hur vi jobbar förebyggande. Gör en statlig satsning på att få fram fler projekt med sociala utfallskontrakt! Med hjälp av sociala entreprenörer kan man skapa program där kommunerna betalar bara om programmen är lyckosamma. Tidiga investeringar i barns och ungdomars liv förhindrar problem längre fram.

Det här var några av de reformer som vi föreslår för att möta de stora utmaningar som Sverige står inför.

Rösta på vår politik! Då blir det bättre.

(Applåder)

Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! När regeringen presenterade vårpropositionen kunde vi visa att svensk ekonomi är i ett helt nytt läge. Med hjälp av en ansvarsfull ekonomisk politik har stora underskott som den borgerliga regeringen lämnade efter sig nu vänts till överskott. De offentliga finanserna stärks ytterligare framöver, vilket tillsammans med förväntat god bnp-tillväxt bidrar till att den offentliga sektorns skuldkvot kan minska i snabb takt.

Styrkan i ekonomin kan vi nu använda för att ta itu med de utmaningar som Sverige fortfarande står inför. Sverige ska vara ett land i arbete och sammanhållning. Den svenska modellen ska utvecklas. Fler ska komma i arbete. Välfärd av hög kvalitet ska vara tillgänglig för alla runt om i hela landet, och omfördelning ska ske via våra trygghetssystem.

Herr talman! Sverige ska vara ett tryggt land. Regeringen kommer med fortsatt kraft att bekämpa brotten och terrorismen. Straffen mot olaglig innehav av vapen, våldet och brottsligheten har skärpts, och vi säkerställer att polisens resurser stärks.

Lika hårda som vi är mot brotten ska vi också vara mot brottens orsaker. Det innebär att långsiktigt öka tryggheten genom att bekämpa ekonomiska och sociala klyftor. Arbetslösheten måste pressas tillbaka. Ojämligheten är störst mellan dem som har och dem som inte har arbete. Vi vet att betalt arbete med en lön som går att leva på ger ekonomisk självständighet, makt och möjlighet att forma sitt eget liv, att bestämma själv.

Då krävs utbildningssatsningar genom regeringens utbyggda kunskapslyft. Det behövs investeringar i vägar och järnvägar så att näringslivet har ett fungerande transportsystem och så att vi kan arbetspendla. Det krävs investeringar i bostäder och att vi ställer om till klimat- och miljöinvesteringar. Investeringarna ger både jobb och utveckling i hela landet, och de skapar långsiktigt växande resurser. De stärker Sveriges konkurrenskraft. De är grunden i samhällsbygget, och nu ser vi också resultat.

I dag går 200 000 fler människor till jobbet varje morgon än när regeringen tillträdde. Ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år. Sverige slår sysselsättningsrekord i EU, och bidragstagandet är det lägsta sedan 90-talskrisen.

Även bland utrikesfödda har sysselsättningen stigit, men det tar fortfarande alldeles för lång tid innan många nyanlända börjar jobba. Här måste vi ytterligare kavla upp ärmarna och ta krafttag. Därför kommer regeringen att fortsätta att satsa på effektiv språkträning, på snabbspår, på bättre matchning och validering.

Med rätt följer naturligtvis också plikt. Kraven på den enskilda ska vara tydliga, och samhällets insatser ska riktas för att möta varje individs situation. Den som får etableringsersättning måste nu söka arbete. Bidrag lämnas inte längre ovillkorligt. Så ska starka välfärdssystem byggas.

Men försäkringssystemet ska också utformas för att öka jämställdheten. Ingen ska behöva fastna i hemarbete. Därför har vi avskaffat vårdnadsbidraget och gjort om föräldraförsäkringen så att nyanlända kvinnor snabbare ska komma in på arbetsmarknaden. De ska självklart också vara med och bygga vårt land starkt för framtiden.

Samtidigt finns i dag 100 000 lediga jobb. Därför ska vi investera i kunskap och utbildning för att skapa fler broar till arbetsmarknaden, till jobb med kollektivavtalsenliga löner.

Herr talman! Välfärd av hög kvalitet ska vara tillgänglig. I budgeten för 2017 gjordes med de 10 välfärds miljarderna en av de historiskt största satsningarna som någonsin gjorts på kommunsektorn. Sammanlagt har regeringen satsat nästan 30 miljarder på skolan, äldreomsorgen och hälso- och sjukvården. Det är satsningar som har en starkt omfördelande kraft. Oavsett betalningsförmåga ska du få en bra utbildning, och oavsett lön ska du få vård efter behov.

Kunskapsresultaten i skolan ska fortsätta att stiga uppåt. Kvaliteten i äldreomsorgen ska öka. Hälso- och sjukvården ska finnas tillgänglig när du behöver den, oavsett om du bor i Göteborg, i Gagnef eller i Gällivare.

Resultaten av välfärds miljarderna märks nu också i kommuner och landsting. Lärarna i Botkyrka har fått mer i lönekuvertet. I Hyltebruk har en ny förskoleavdelning öppnat, och i Nynäshamn har nattbemanningen inom äldreomsorgen ökat och hemtjänstpersonalen avlastats med ett nytt trygghetsteam. Så har tryggheten och jämlikheten ökat runt om i Sverige.

I vårändringsbudgeten presenterade vi satsningar på bland annat förlossningsvården, på de mest utsatta skolorna och på mer resurser till den ansträngda barn- och ungdomspsykiatrin. Regeringspartierna har tillsammans med Vänsterpartiet prioriterat välfärdsverksamheter där behoven är som allra störst, verksamheter som under åtta borgerliga regeringsår fick stå tillbaka.

Vi måste också ta ansvar för de utmaningar som den demografiska utvecklingen innebär. Vi lever glädjande nog allt längre samtidigt som vi föder allt fler barn i Sverige. Det gör att behovet av lärare, barnskötare och undersköterskor ökar och att vi behöver bygga fler förskolor, skolor och äldreboenden.

För att möta de ökande behoven kommer regeringen att fortsätta utveckla den svenska modellen och föra en ekonomisk politik som ger utrymme för att både stärka välfärden och bygga skyddsvallar för framtiden. Det är att ta ansvar för Sverige.

Konjunkturinstitutet har i en analys visat att satsningar på välfärd och offentliga investeringar är det mest effektiva sättet att höja den ekonomiska tillväxten och skapa nya jobb. Sämst effekt har, enligt Konjunkturinstitutet, generella skattesänkningar. Så kan den stora skiljelinjen i svensk politik beskrivas: Investeringar i välfärd och samhällsbygge som skapar högre tillväxt eller ofinansierade skattesänkningar som inte har den effekten men däremot ökar klyftorna.

Finansdepartementets beräkningar visar att den förda finanspolitiken har gjort att tillväxten har blivit en halv procent högre per år 2015–2017.

Så ser resultatet ut, och så har regeringens ekonomiska politik tagit Sverige igenom tuffa tider. Vi vet att Sverige byggs starkt genom att tillväxten fördelas rättvist. Vi vet att jämlikhet och utveckling inte är varandras motsatser, och vi vet att investeringar i samhällsbygget gör Sverige starkare inför framtiden.

Mot regeringens ekonomiska politik står riksdagens fem högerpartier, fem partier som vill backa tillbaka till en ofinansierad skattesänkarpolitik för de allra rikaste, sänka klimatambitionerna och låta vinstjakten i välfärden fortsätta. De borgerliga partiernas gemensamma skattesänkningar uppgår till 70 miljarder kronor. Sverigedemokraterna vill sänka skatterna med 50 miljarder kronor och ge dem som har 100 000 i månaden en skattesänkning på 46 000 kronor om året. Så vill Sverigedemokraterna gynna de högavlönade i Sverige.

Att sänka skatten för dem med högst inkomster leder inte till att vi kan anställa fler skolkuratorer, fler poliser, fler soldater eller fler undersköterskor. Den politiken har prövats. Vi vet att då skapas underskott i statsfinanserna, och då tillåts klyftorna öka. Så rustar vi inte Sverige för framtiden. Här är skiljelinjen i svensk politik tydlig.

Men skiljelinjen går inte längre bara där. Det handlar inte längre bara om innehållet i den ekonomiska politiken utan också om formerna för den.

Den 15 juni, förra torsdagen, är ett datum som kommer att gå till den svenska ekonomisk-politiska historien. Det var då allianspartierna tillsammans med Sverigedemokraterna tog ett första steg på det sluttande planet som riskerar att föra oss tillbaka till det moras vi minns från 90-talet. Det var då man gav upp idén om en sammanhållen budgetprocess. Därmed gav Moderaternas finansministerkandidat också upp anspråken på att stå för en ansvarsfull ekonomisk politik. Det är beklämmande att beskåda.

Här har vi nu en ny skiljelinje som har dragits upp. Ska vi stå för ordning och reda i budgetprocessen och sunda statsfinanser med Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet? Eller ska vi stå för sönderkörda statsfinanser via den hoppande utgiftshöjar- och skattesänkarmajoriteten i riksdagen med Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Sverigedemokraterna?

Skiljelinjen handlar inte längre bara om skattesänkningar för höginkomsttagare mot investeringar i välfärdsbygget, utan den handlar också om ordning och reda och sunda statsfinanser med regeringen eller budgetkaos och skenande underskott med oppositionen. Här har vi viktig konsumentupplysning till svenska folket.

(Applåder)

Anf. 26 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Widar Andersson heter en man på Folkbladet som jag tror att både jag och finansministern känner. Det är en hederlig vänsterintellektuell som förr slog med blanka vapen i den här kammaren och nu slåss med blanka tangenter eller pennor i sina spalter.

Widar Andersson föreslog häromdagen att Sverige ska inrätta vår tids och integrationsuppgiftens motsvarighet till Lindbeckkommissionen, det vill säga göra som på 90-talet: se de stora problemen, identifiera dem i seriös analys, försöka genomföra genomtänkta förslag i så bred enighet som möjligt och göra det med anslaget att det går att få det här att bli bättre.

Jag är rätt säker på att vi skulle landa i olika ståndpunkter i fråga om exakt vilka lösningar som vore bra. Det går ingår i politiken. Men jag tycker att själva grundidéen – att se problemen, identifiera dem, göra en seriös analys av vad som går att åstadkomma och sedan försöka genomföra åtgärderna – är en bra idé.

Det kräver dock att man är någorlunda överens om hur problemen ser ut och hur stora de är. Där undrar jag om regeringen och finansministern över huvud taget har förstått vidden av det vi står inför.

Vi bad riksdagens utredningstjänst räkna på ungefär hur många människor som i dag inte kommer in på arbetsmarknaden som har kommit till Sverige och behöver enklare jobb för att få något fotfäste. Man svarade ungefär 150 000 personer.

Statsministern talar om kanske 30 000 personer. Regeringens förslag om 32 000 traineejobb antyder att man har lyssnat på statsministern. Resultatet 380 antyder att det inte fungerar.

Min enkla fråga är: Anser finansministern att vi talar om en utmaning om hundratusentals personer eller några hundratals personer?

Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det är en viktig fråga som Ulf Kristersson tar upp. Det är oerhört centralt att människor som kommer till Sverige får möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden. Därför har regeringen från dag ett lagt undan den politik som fördes under Ulf Kristerssons tid i regeringsställning för att i stället försöka öka människors möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden.

Det vi såg som resultat efter åtta alliansår var ju att klyftorna och utanförskapet ökade. Det är inte jag som säger det, utan Moderaterna har själva stått med kartor och visat hur antalet utanförskapsområden ökade under de åtta år de själva satt vid regeringsmakten.

Därför behövs en annan politik än den Ulf Kristersson förespråkar. Det var ju den stora politiken under de åtta år som Moderaterna satt i regeringsställning, nämligen jobbskatteavdrag ett, två, tre, fyra och fem, som skapade det stora utanförskap som vi ser i dag. Det vill Moderaterna nu lösa med ett sjätte jobbskatteavdrag. Det kommer naturligtvis inte att fungera. Här behövs det en annan politik, och det är precis den politiken som regeringen står för.

Vi vill se till att människor får möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Vi måste se att de som har kommit till Sverige ser olika ut och därmed behöver olika insatser.

Är man ung ska man gå i skolan, sätta sig i skolbänken och skaffa sig den viktiga gymnasieutbildningen, som är en vattendelare för att komma in på svensk arbetsmarknad.

Har man yrkeserfarenhet eller utbildning med sig i bagaget ska man snabbt kunna få en kompletterande utbildning och bra svenskundervisning så att man kan ta sig in på arbetsmarknaden. Där är snabbspåren en viktig väg framåt.

Är man äldre kan det handla om en subventionerad anställning, till exempel en extratjänst i välfärden, där regeringen avsätter ytterligare resurser för att kommunerna ska vilja göra detta.

Självklart ska alla människor som har kommit till Sverige få möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden. Då handlar det naturligtvis om alla de

människor som i dag befinner sig i etableringsuppdraget eller fortfarande väntar på besked om asyl.
(Applåder)

Anf. 28 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag kanske uttryckte frågan för komplicerat. Det jag ville säga var detta: Vad anser finansministern om storleken på utmaningen med integrationen? Talar vi om några hundra tusen personer som måste komma in, eller talar vi om 380 traineeplatser?

Anf. 29 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Mitt svar är naturligtvis att alla människor som har fått uppehållstillstånd kommer att behöva stöd för att komma in på arbetsmarknaden. Men alla människor ska inte ha enkla jobb med låga löner. Vi ska inte slå sönder den svenska modellen.

De människor som kommer till Sverige ska anpassa sig till den svenska arbetsmarknaden. Vi ska inte anpassa våra arbetsuppgifter och vårt löneläge till de nivåer som gäller i de länder som människor kommer ifrån.

En sak är tydlig: Det som kommer att lösa dessa människors möjligheter att komma in på arbetsmarknaden är inte den moderata standardlösningen, nämligen sänkta skatter för dem som tjänar mest. Det är det stora förslaget som Moderaterna står för – ett sjätte jobbskatteavdrag som ger en större skattesänkning för mig och Ulf Kristersson men inte för en nyanländ kvinna från Afghanistan eller Somalia. Det är naturligtvis fel väg att gå.

En sak är väldigt tydlig: För att de ska komma in på arbetsmarknaden behöver vi sunda statsfinanser så att vi kan betala för den utbildning som krävs. Vi behöver ha ordning och reda i budgetprocessen och ordning och reda i statsfinanserna. Den budgetpolitik som Moderaterna står för nu, där man har gett upp idén om att ta ansvar för budgetprocessen, skulle inte gynna sysselsättningen för någon i detta land – nyanländ eller född i Sverige. Den saken är klar.

(Applåder)

Anf. 30 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Jag vill prata om det som Emil Källström tidigare utnämnde till svenska politikernas favoritbolag: Spotify.

Man kan fundera på varför det är ett sådant fokus på just Spotify. Jag tror att det handlar dels om att det är det mest framstående, synliga bolaget i den nya ekonomin, dels om att det är Europas mest framgångsrika startup. Spotify har 140 miljoner abonnenter runt om i världen, och de har bara börjat.

Vi vet inget om framtiden för Spotify, men vi har genom detta bolag möjlighet att etablera ett nytt svenskt storbolag – ett nytt Ericsson, Asea eller Volvo. Spotify i sig är viktigt, men det är också en symbol för hela den svenska startup-sektorn, som har många framgångsrika och snabbväxande bolag.

Det som vi ser med Spotify nu och som kanske bidrar till att fokus hamnar där är att Europas mest framgångsrika startup håller på att hamna huvudsakligen i USA. Det är där människor anställs. Man har uttalat att

man verkligen vill växa här i Stockholm, men det är i USA som man anställer över 1 000 personer.

Det finns flera anledningar till detta. Det är brist på bostäder och ingen programmering i skolan, men man pekar också på marginalskatterna och framför allt en särskild skatt som gäller personaloptioner, alltså möjligheten att göra de anställda till delägare.

Det finns ett förslag från en utredning, men ingenting har hänt sedan dess. Varför händer det ingenting på detta område, Magdalena Andersson?

Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vad gäller personaloptioner finns det ett utredningsförslag, och vi i regeringen har varit tydliga med att vi kommer att gå vidare med detta förslag. Där finns en tydlig politisk inriktning från regeringen.

Det är självfallet bra att vi har bra förutsättningar att driva bolag och att vi ska ha ett konkurrenskraftigt näringslivsklimat i Sverige. Detta har vi genom att vi tar itu med en rad saker som var eftersatta när alliansregeringen lämnade över makten.

Det handlar om att det är svårt för företag, inte minst Spotify, att hitta rätt kompetens hos arbetskraften. Alliansregeringen använde inte krisåren i tillräckligt stor utsträckning till att möjliggöra för människor att utbilda sig och rusta sig för att ta de nya jobben när de växer fram. Det var därför som vi så pass tidigt i konjunkturuppgången fick brist på arbetskraft. Man skulle ha satsat betydligt mer på vidareutbildning under krisåren.

Något annat som vi behöver investera ytterligare i är det eftersatta väg- och järnvägsunderhållet. Där har regeringen gjort viktiga investeringar för att möjliggöra för företag att få godset till och från fabrikena.

Sedan har vi bostadsbyggandet, som har släpat efter under alltför många år. Vi behöver se till att det ökar, och det gör det också nu, med rejäl kraft.

Den sammantagna politik som regeringen för är att stärka förutsättningarna för företag att kunna investera i Sverige och att göra det på ett sätt som är ansvarsfullt för statsfinanserna. Detta har gjort att vi har varit tvungna att finansiera en del av våra investeringar med skatthöjningar.

Om man tittar på Sveriges samlade politik har vi stigit i konkurrenskraftsligan, i alla fall enligt externa bedömare som World Economic Forum. Regeringens samlade politik har alltså stärkt Sveriges konkurrenskraft.

(Applåder)

Anf. 32 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Magdalena Anderssons huvudsakliga fokus ligger bakåt. Det som hon pratar om allra helst är alliansåren och naturligtvis hur dåligt det var då. Min blygsamhet förbjuder mig att nämna att det var under de åren som Spotify och startup-revolutionen tog fart.

Men om vi tittar framåt i stället för bakåt hade den här budgeten till exempel varit ett utmärkt tillfälle att avisera förändringar vad gäller personaloptioner, men något sådant har inte kommit. Ni har haft gott om tid på er att göra det. Det vore alldeles utmärkt och fint om det kunde komma i höstbudgeten. Kommer det?

Utformningen av förslaget är helt avgörande. Till exempel Spotify, som har funnits på bordet hittills, finns inte med och berörs inte av förslaget, utan det gäller små företag som är i en tidig utveckling. Det är jätteviktigt för dem också – allra viktigast för dem – för att de ska kunna rekrytera personer som har högbetalda jobb på andra företag. För att de ska våga ta risken att gå över till en startup måste det finnas en större, möjlig belöning genom att de kan bli delägare.

Ju mer framgångsrik en startup blir och ju snabbare dess utveckling går desto snabbare åker de ur när det gäller de eventuella förändringarna för personaloptioner. Då växer dessa företag utomlands i stället för i Sverige. Vi håller på att missa en historisk chans att etablera ett nytt svenskt storbolag här i Sverige. Det kan bli ett svenskt storbolag som etableras huvudsakligen i USA om regeringen inte agerar nu när det gäller personaloptioner men också på andra områden.

Personaloptionerna och marginalskatterna är helt avgörande för om bolagen ska kunna rekrytera. Det är inte fråga om ifall de vill eller inte utan om de över huvud taget kan.

Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vad gäller personaloptioner handlar det i grunden om vilka möjligheter som ska finnas att starta företag – de ska vara goda. Det handlar också om att inte skapa stora hål i skattesystemet. Om man går fram med alltför stora möjligheter att undvika att betala inkomstskatt via personaloptioner har man de facto skapat stora hål i systemet.

Eftersom jag värnar om de offentliga finanserna och bryr mig om att vi har en trygg finansiering, inte bara för bostadsbyggande, som är viktigt för Spotify, utan även för en väl fungerande skola för alla barn, som också är viktigt för Spotify, måste man vara varsam när man tar fram ett sådant förslag. Det har vi varit, och detta skiljer regeringen från Liberalerna och de andra oppositionspartierna. Det har tydligt visat sig den senaste veckan.

Det är viktigt för företagen att vi har ordning och reda i budgetprocessen och sunda statsfinanser. För alla som tycker att det är viktigt att vi har en trygg finansiering för välfärden och för de verksamheter som är viktiga för näringslivet är det tydligt att man inte kan rösta på något av oppositionspartierna, utan det är Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet som återstår. Vi står för ordning och reda i budgetprocessen och i statsfinanserna.

Att köra sönder statsfinanserna med hoppande majoriteter i riksdagen på det sätt som Liberalerna vill är farligt för Sverige och för det svenska näringslivet.

(Applåder)

Anf. 34 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Som kommentar till det tidigare replikskiftet kan man säga att vi nog är helt överens över alla partigränser om att ifall man vill ha partier som på ett ordnat sätt höjer skatten på allt som rör sig ska man absolut rösta på Magdalena Andersson och hennes hejdukar.

Min fråga handlar om de alltför många människor – 352 856 personer enligt den senaste noteringen från Arbetsförmedlingen – som är inskrivna som arbetslösa. Det är andra månaden i rad som siffran stiger, detta på

toppen av en högkonjunktur som har pågått under en längre tid, närmare bestämt nästan hela Magdalena Anderssons tid som finansminister.

Jag är medveten om att det finns andra arbetsmarknadsindikatorer som pekar på en mer positiv bild. Det är inget snack om att svensk ekonomi, såväl under alliansåren som under den senaste tiden, har presterat gott, inte minst tack vare våra duktiga företag som skapar jobb och investerar.

Jag måste ändå ställa en fråga. Antalet arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen ökar på toppen av en högkonjunktur. Var det detta som Magdalena Andersson menade när hon talade om Europas lägsta arbetslöshet till 2020 och när det talades om 35 000 traineejobb och jag vet inte vilka olika typer av arbetsmarknadspolitiska åtgärder som skulle minska arbetslösheten? Nu ökar antalet inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen. Jag måste då självklart fråga: Var det detta ni menade med EU:s lägsta arbetslöshet? Det framgick nämligen inte riktigt i valpropagandan, och det framgick inte riktigt i de tidiga budgetdebatterna. Men nu är vi här.

Anf. 35 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Sedan regeringen tillträdde, efter att Centerpartiet hade lämnat över regeringsmakten, har 200 000 fler människor ett jobb att gå till varje morgon. Arbetslösheten minskar jämfört med när Centerpartiet satt i regeringsställning. Ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år. Och långtidsarbetslösheten minskar.

Sysselsättningsgraden – den andel av människorna som är i sysselsättning – ökar markant, och vi har nu den högsta sysselsättningsgrad som någonsin har uppmätts i EU.

Detta gör inte att denna regering är nöjd, utan vi kommer naturligtvis att fortsätta att arbeta för att fler människor ska komma i arbete.

Det som dock glädjande nog händer är att allt fler människor vill vara en del av arbetskraften. Det är därför fler som söker jobb på arbetsmarknaden. Det är också någonting som regeringen tycker är oerhört positivt. Men det påverkar naturligtvis även antalet människor som då syns som arbetslösa i statistiken. Men vi vill att fler människor ska komma ut på arbetsmarknaden. Det tycker vi är bra.

Det är klart att det inte är bara regeringens arbetsmarknadspolitiska insatser som har haft betydelse för att arbetslösheten nu har minskat utan även de investeringar som vi har gjort för att stärka det svenska näringslivet, så att fler företag kan anställa. Hälften av dessa 200 000 arbeten har kommit till i det privata näringslivet.

Det är viktigt att vi har en bra politik för det svenska näringslivet. Men det är också viktigt att vi har ordning och reda i de offentliga finanserna.

Jag hade inte möjlighet att ta replik på Emil Källström, men jag måste nu ställa en fråga. Jag tror att vi var många som höjde lite grann på ögonbrynen när vi öppnade Sveriges största morgontidning i morse där det nu haglar anklagelser om lögn mellan allianspartiernas partiledare. Är det Annie Lööf eller Ebba Busch Thor som ljuger?

(Applåder)

Anf. 36 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Frågan om vem av två av Alliansens partiledare som *du-ger* var en mycket märklig sådan. Jag har svårt att förhålla mig till den. Men jag kan konstatera att inte bara Annie Lööf och Ebba Busch Thor utan

fyra av Alliansens fyra partiledare är helt överens om att det måste finnas ramar för hur långt en minoritetsregering kan gå när det gäller att utan majoritetsstöd höja skatten på allt som rör sig, som jag nämnde i mitt tidigare inlägg. När det gäller detta duger de bägge två, i likhet med Anna Kinberg Batra och Jan Björklund.

Jag fick inte något riktigt svar på om det verkligen var en del av planen att antalet arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen skulle öka nu under brinnande högkonjunktur. Jag misstänker att svaret är: Nej, det hade vi inte alls planerat för. Detta är någonting som vi inte vill se.

Men jag kan fylla i att det var någonting som man tyvärr kunde misstänka skulle bli fallet när regeringen steg för steg, budget för budget höjer skatten på jobb och företagande och inte minst höjer arbetsgivaravgifter, försämrar RUT-avdrag och smalnar av de vägar in på arbetsmarknaden som snarare behöver breddas. Det behövs lägre skatter på inte minst den första anställningen när man ska få in en första fot på arbetsmarknaden. Det är därför som vi behöver en ordentlig reformagenda.

Magdalena Anderssons främsta styrka som finansminister är tajmningen när hon klev in på Finansdepartementet. Magdalena Andersson har haft ett antal goda år då hon har kunnat styra och lägga fram budgetar. Men dessa goda år kommer inte att vara för evigt.

Det som vi nu behöver är en politik som rustar Sverige starkt och ser till att vi kommer ut så starka som möjligt när tiderna blir sämre. Då behövs det nya jobb i växande företag, nya bostäder och någon som på allvar tar tag i Sveriges strukturella problem. Magdalena Andersson är, herr talman, inte den personen.

Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det var en elegant vändning från Emil Källström. Det var naturligtvis inte fråga om vem som duger utan om vem som ljuger. Men ni kanske kan klara ut det där mellan varandra. Men vi som läser tidningarna är naturligtvis glada om detta också kan klaras ut i tidningarna, så att vi får klarhet i vad som gäller i fråga om allianspartiernas förehavanden. Man får kanske kalla dem för den forna alliansen. Vi följer detta med spänning.

Emil Källström säger att vi har tur med tajmningen. Det är märkligt att så fort det är borgerliga regeringar som kör sönder statsfinanserna är det dålig tajmning, och så fort Socialdemokraterna kommer tillbaka till regeringsmakten och tar hand om det kaos som ni har skapat har vi tur med tajmningen. Är det så att ni tre gånger gillt har haft otur och att vi tre gånger gillt har haft tur? Eller är det kanske så att det finns en ideologisk skillnad mellan om man bryr sig om att välfärden har en stabil finansiering och ser till att ha ordning och reda på pengarna och om man är lite mindre noggrann med det och bara vill sänka skatten mest för dem som tjänar mest?

Det som Centerpartiet gjorde förra veckan var att ta ett stort steg från att vara det ansvarsfulla parti som man var på 1990-talet, då man ställde sig bakom budgetsaneringen och också såg till att ordna budgetprocessen, till att nu i stället vika sig för de andra borgerliga partierna och låta hoppande majoriteter i riksdagen riskera att återigen köra sönder statsfinanserna.

Men en sak är tydlig: Oavsett detta kommer vi socialdemokrater alltid att stå upp och ta ansvar när så krävs. Det har vi gjort tre gånger tidigare, och det kommer vi alltid att göra i framtiden – ordning och reda med oss. (Applåder)

Anf. 38 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Bristen på vård i tid är akut. Vårdköerna växer, inte minst i rödgrönt styrda landsting.

Varför, Magdalena Andersson, var det så viktigt att ta bort det viktigaste verktyget för att kapa köerna, nämligen kömiljarden?

Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det fanns mycket kritik mot den tidigare kömiljarden, och det fanns ett mycket brett stöd i riksdagen för att man skulle ta bort den. Jag vet inte om just Kristdemokraterna var emot det. Men det var många partier som såg problem med denna kömiljard.

Däremot delar jag helt Jakob Forssmeds uppfattning att det är ett stort problem att det tar för lång tid att få vård och att vården inte är tillräckligt tillgänglig. Det är precis därför som regeringen har annonserat att vi avser att i höstens budget satsa 3 miljarder ytterligare på sjukvården för att säkerställa att vi har en god tillgänglighet i sjukvården runt om i hela landet. En del av dessa pengar kommer specifikt att avsättas just för att öka tillgängligheten, så att det ska bli bättre vård för alla.

Detta kräver naturligtvis att man prioriterar. Då kan man inte, som allianspartierna vill, sänka skatten med 70 miljarder, och då kan man inte, som Sverigedemokraterna vill, sänka skatten med 50 miljarder. Tillsammans är detta skattesänkningar på 120 miljarder. Det är klart att det är en farlig väg att gå om man bryr sig om att säkerställa bra finansiering för sjukvården.

Sjukvården gagnas naturligtvis inte heller av den oreda som nu råder bland allianspartierna vad gäller budgetprocessen. Med den ordning som de nu har skapat i riksdagen riskerar statsfinanserna att slitas sönder genom hoppande majoriteter i riksdagen.

En sak är säker: Att slita sönder budgetprocessen och skapa oordning i statsfinanserna kommer inte att öka tillgängligheten i sjukvården. (Applåder)

Anf. 40 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Vi vill inte slita sönder någon budgetprocess. Det har varit mycket tydligt. Ulf Kristersson har svarat på frågor om detta flera gånger.

Vi lämnade ett besked om att en minoritetsregering också bör lyssna på en majoritet i riksdagen och lägga fram en budget som gör att man inte behöver göra förändringar i regeringen. Gör man inte det kan det bli så att regeringen inte kan fortsätta i sin nuvarande form. Det är inte att slita sönder en budgetprocess.

Magdalena Andersson skyller på en riksdagsmajoritet som ville ta bort kömiljarden. Vilken riksdagsmajoritet var det? Det var ni som ville ta bort kömiljarden, och det var ni som tog bort kömiljarden – det viktigaste verktyget för att kapa vårdköerna.

Hans Karlsson, chef för avdelningen för vård och omsorg på SKL, säger följande:

”Under 2004 och 2005 snackade vi inte om 30–60 dagars kö utan ibland 30–60 veckor. Det var viktigt med kömiljarden som satte fokus på det.”

Sedan fanns det vissa saker i kömiljarden som kunde göras bättre – som i alla reformer. Då skruvar man på parametrar och förbättrar reformen; man avskaffar den inte. Man fortsätter med en reform som delar ut pengar efter prestation. Ni skickade signalen till era egna landsting: Det är inte så viktigt med köerna. Det spelar inte så stor roll. Vi tar bort kömiljarden, så får ni andra pengar i stället.

Det är dålig vårdpolitik. Det är dålig vårdpolitik att göra det gratis för äldre människor att sitta i allt längre köer på akuten. Ni gör det gratis att sitta i allt längre köer i väntan på första besöket eller en operation i specialiserad vård. Det bör man ändra på. Chansen finns. Reformen finns där. Skruva gärna på de parametrar som kan göras lite bättre, men se till att få tillbaka de verktyg som faktiskt fungerar för att människor ska få vård i tid!

Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi kommer att säkerställa att vården har de resurser som krävs för att vi ska ha en bra och tillgänglig vård runt om i hela landet. Det gör vi med den här regeringens politik när vi väljer att satsa 3 ytterligare miljarder på sjukvården redan i höstens budget, utöver de 10 välfärdsmiljarder vi hade i förra höstens budget. Den här regeringen prioriterar sjukvården – till skillnad från oppositionspartierna, som väljer att prioritera stora skattesänkningar och att ge mest till dem som tjänar mest.

Sedan var det frågan om att slita sönder en budgetprocess. Det är väl klart att det är jättelätt att hitta majoriteter i riksdagen för att öka utgifterna eller minska inkomsterna. Men det är svårare att hitta majoriteter för att ta ett samlat ansvarsfullt grepp för att hitta finansiering till de reformer man tycker låter trevliga. Det är precis därför vi fram till förra torsdagen – från 90-talet och framåt – var överens om att vi ska ha en samlad budgetprocess där plus och minus ställs mot varandra i ett samlat budgetbeslut.

Detta har ni nu avvikit ifrån, Jakob Forssmed. Nu är det hoppande majoriteter, hoppande utgiftskoalitioner och hoppande skattesänkarkoalitioner som i beslut efter beslut i denna kammare riskerar att slita sönder statsfinanserna. Det är det oppositionen nu står för. Kristdemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet och Moderaterna – tillsammans med Sverigedemokraterna vinglar man nu hand i hand på det sluttande plan som riskerar att föra oss tillbaka till 90-talskrisen.

(Applåder)

Anf. 42 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Herr talman! Utöver riktlinjerna för den ekonomiska politiken debatterar vi i dag finansutskottets betänkande 21. Det är vårändringsbudgeten, som är till för att göra ändringar i statens utgifter och skjuta till medel till myndigheter och verksamheter som har behov av det för att ordinarie budget inte räcker till.

Sverigedemokraterna avviker relativt regeringen i åtta anslag. Det är anslag som i många fall är hänförliga direkt eller indirekt till förd invandringsspolitik. I andra fall är anslagen otydliga, ospecificerade eller rent av onödiga. Det finns givetvis satsningar i budgeten som är välkomna, men de borde vara högre och hade varit högre med en sverigedemokratisk politik.

Jag kommer inte att gå igenom detta anslag för anslag, utan jag konstaterar att tillskotten hade kunnat vara mer ambitiösa med en långsiktigt hållbar invandringsspolitik. Invandringsspolitiken har med denna regering gått från att vara extrem till att vara närmast medvetet destruktiv. Som en konsekvens av detta behöver man återigen öka anslaget på migrationsområdet för att klara av hanteringen för innevarande år. De avskaffade id-kontrollerna kommer sannolikt att leda till att man även nästa år måste höja migrationsanslagen.

Vidare genomförs nu en omfördelning av välfärd från dem som har byggt detta land till dem som inte har det – från dem som har gjort rätt för sig till dem som har ljugit om ålder och identitet. Det som kommer fram nu, bit för bit, är det dyraste och mest omfattande bedrägeriet på svenska skattebetalares bekostnad i modern tid. I ett av världens mest skattetyngda länder förväntar man sig en välfärd i världsklass. Det borde vi ha, men i stället har vi vård- och poliskris i landet. Det är inte läkarnas, sjuksköterskornas eller polisernas fel – de följer sin del av samhällskontraktet och mer därtill, varje dag, varje vecka och varje år.

Anslagsökningarna på dessa områden är förvisso att välkomna, men hur långt kommer de att räcka? Kommer de att förhindra att patienter tvingas flyga till andra länder för operation? Kommer köerna i vården att försvinna? Kommer anslagsökningarna att lösa vårdkrisen? Kommer de att stoppa massavhoppen inom polisen? Kommer de att stoppa attackerna på blåljuspersonalen och släcka bränderna i våra förorter? Jag tror att vi alla vet svaret på de frågorna.

Vad gäller anslagsökningarna till polisen vet samtliga företrädare i denna kammare att de är en bluff. I vintras tog nämligen rikspolischefen ett lån på 525 miljoner kronor för att inte behöva avskeda folk. Strax efter det presenterade regeringen en så kallad ”satsning” på Polismyndigheten, som också finns med i denna budget. Det man säger är dock att pengarna går till att betala tillbaka hela lånet. Detta har man gjort innan vårändringsbudgeten ens har klubbats. Det är ett häpnadsväckande förfaringsätt; det är som att ta ett snabblån den 25 och ändå misslyckas med att betala räkningarna.

Herr talman! Även om detta är en debatt om en ändringsbudget är den verkliga kostnaden inte ekonomisk utan social. I dag lever allt fler svenska pensionärer under fattigdomsgränsen. I vissa områden vågar unga tjejer inte längre gå ut ensamma på kvällen. Förtroendet för statliga institutioner sjunker, spänningarna ökar och sammanhållningen minskar. Detta förfall har möjliggjorts och accepterats som ett nytt normaltillstånd genom den fundamentala globalism som övriga partier bekänner eller har bekänt sig till.

Det har dock inte alltid varit så här. För inte så länge sedan var ”åldringsrån” ett okänt begrepp, och gängkrig var något som förknippades med 30-talet i USA. För inte så länge sedan vandrade terrorister inte fritt på

gator och torg. Minns ni när sunt förnuft och idealism gick före politisk spelteori och opportunistik?

Herr talman! Problemen är större än en vårandringsbudget, men min poäng är att ett bättre samhälle är möjligt. Därför tycker jag att det är anmärkningsvärt att det bara är Sverigedemokraterna som kräver förändring och visar sitt missnöje med regeringens ändringsbudget genom att lägga fram ett eget förslag. Den samlade borgerligheten bedriver inte en aktiv oppositionspolitik, och detta faktum befäster SD som det enda oppositionspartiet i svensk politik.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation 1 i finansutskottets betänkande 21.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 7 Årsredovisning för staten 2016

Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU34
Årsredovisning för staten 2016 (skr. 2016/17:101 och redog.
2016/17:RR4)
föredrogs.

Anf. 43 CARL SCHLYTER (MP):

Herr talman! Goda nyheter är inga nyheter, och följdriktigt tar ingen till orda i debatten om statens årsredovisning för 2016. Jag har dock tio års erfarenhet av EU-budgeten som EU-parlamentariker, och inte ett enda av de tio åren fick kommissionen en positiv revisionsförklaring vad gäller utgifterna och de underliggande betalningarna.

Trots att jag inte sitter i finansutskottet tänkte jag ändå att man kan sprida lite hopp och glädje till svenska folket. Vi kan nämligen betona att Sverige förra året hade en budget som gick 95 miljarder kronor bättre än planerat. Det är i storleksordningen två försvarsbudgetar bättre än planerat. Inkomsterna blev större än planerat, främst på grund av högre skatt på produktion och kapital – skatteintäkter, alltså.

Utgifterna blev mindre än planerat för till exempel sjukpenning och bostadsbidrag. Utgifterna för migration blev 22 miljarder större än planerat – men ändå 3 miljarder mindre än budgeterat i tilläggsbudgeten. Den konsoliderade statsskulden minskade med 60 miljarder. I den takten skulle den vara uträdd på 21 år. Det är annat än under min uppväxt, när en följetong i dagstidningarna varje år var en spädbarnsunge med en skuldcheck på magen som ständigt växte.

Inte ens i Sverige är dock allt frid och fröjd; Statens fastighetsverk har ju fått anmärkningar av välkända skäl, och Tillväxtverket har till och med fått underkänt genom att Riksrevisionen har anmält en avvikande mening på grund av allvarliga brister. Ironiskt nog gäller problemen där just EU-medel, men i detta fall ligger ansvaret helt på Tillväxtverket. Den största tillväxt som jag hoppas få se där nästa år är ordning på redovisningen.

Kapitalvinsterna ökar. Statens resurser ökar. Samtidigt finns det hundratusentals i landet som inte kan ta semester och som inte har råd att hitta på spännande saker med barnen eller har möjlighet att hälsa på barnbarnen.

Prot. 2016/17:130
21 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Vårändrings-
budget för 2017*

*Årsredovisning
för staten 2016*

De växande klyftorna är ett problem i hela västvärlden. De både hämmar ekonomisk effektivitet och stryper solidariteten. Jag tror att den största utmaningen de närmaste åren blir att inte bränna ut människor i jakten på rikedom eller överlevnad samt att inte bränna ut planeten i en jakt på konsumtion, som inte ens längre skänker varaktig glädje. Glädjande nog har vi resurser för att lösa båda dessa problem.

Herr talman! Snart avslutar vi vårt riksdagsår – tillsammans vi ut ur kammaren går. Låt oss då hoppas att nya idéer knoppas när vi alla under solen grillas och våra tankar på sociala medier gillas. Då kommer vi styrkta tillbaka i höst med en för Sverige och världen starkare röst. Då kan våra beslut satsa allt sitt krut på att resurserna räcker och vi medborgarnas behov täcker.

Vi kan ersätta kortsiktig ekonomisk enfald med långsiktig hållbar biologisk mångfald. Med rätt politik kan statens och andra rikas resurser räcka för att fattigdomen glödande plåga slutgiltigt släcka. Min talartid är nu till ända – andra får nu argumenten vända.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 8 Nya regler om marknader för finansiella instrument (MiFID II och MiFIR)

Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU35

Nya regler om marknader för finansiella instrument (MiFID II och MiFIR) (prop. 2016/17:162)
föredrogs.

Anf. 44 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Det är väldigt trevligt att se att det finns ett så stort intresse för finansmarknadslagstiftning i denna kammare.

Dagens beslut är viktigt för att de regler som gälla för banker och andra aktörer på den finansiella marknaden ska regleras på EU-nivå. Tyvärr vet vi att det finns alldeles för många fula fiskar som söker sig till den finansiella marknaden med ett annat mål: att tjäna så stora pengar som möjligt.

Man gör det genom att gena i kurvorna när det gäller att följa regelverk, genom att använda sig av vilseledande marknadsföring och genom att bara ha vinstjakten som incitament. Detta gör att seriösa aktörer riskerar att slås ut.

Ett exempel på detta – som i och för sig inte omfattas av det regelverk vi debatterar i dag, men principen är densamma – är premiepensionsföretaget Allra. Precis som många andra exempel gick man upp som en sol och ned som en pannkaka, men man gjorde också extrema vinster. Dyra bilar och en villa på Lidingö för 50 miljoner kronor var några av ägarnas extravaganta utgifter under de senaste åren.

Man använde sig av aggressiv telefonförsäljning och sålde dyra råd om hur spararna skulle placera premiepensionerna, samtidigt som bolaget tog ut höga avgifter. Man såg till att få tillstånd hos Finansinspektionen för att bedriva sparverksamhet. När man hade kontroll över spararnas pengar

köpte man så kallade warranter. Dessa genererade vinst, men vinsten slusades vidare till ägaren – inte till fondspararna.

Att skojare som Allra uppmärksammas visar på att granskningssystemet fungerar. Men när preskriptionstiden är för kort riskerar detta att leda till att det inte går att utdöma straff för de överträdelser som har begåtts.

Två år är en mycket kort preskriptionstid. I praktiken innebär det att en myndighet har väldigt kort tid på sig att vidta åtgärder när den har hittat ett fel. Det kan ha gått ett och ett halvt år sedan felet begicks, och då är tiden ytterst knapp. Därför behöver preskriptionstiden förlängas, exempelvis till fem år.

Att förlänga preskriptionstiden är någonting som tas upp av den utredning som hade i uppdrag att föreslå hur införandet av EU-direktivet i Sverige skulle gå till. Utredningen pekade på att ärendena är komplexa och att det kan finnas anledning att låta fysiska personer yttra sig när Finansinspektionen anser att företaget har brutit mot reglerna, vilket såklart förlänger handläggningstiden.

Flertalet remissinstanser tillstyrkte förslaget, och ingen remissinstans avstyrkte det. Men av någon oklar anledning har regeringen inte genomfört detta. Uppenbarligen är man inte orolig för fler Allraskandaler.

Allra etablerades redan 2008. Flera av de oklarheter som finns är från 2015, men det finns även oklarheter från tidigare år.

Herr talman! En av de debatter som var stora inför regeringens proposition var frågan om provisionsförbud. Vissa aktörer har uppenbarligen tjänat mycket pengar på att sälja produkter som har gynnat säljaren mer än vad de har gynnat köparen.

Samtidigt har det funnits andra aktörer, såsom sparbankerna, som varit seriösa och för vilka provisionen har varit ett viktigt komplement i affärsmodellen och i relationen till kunderna.

Jag tycker att regeringens förslag om förbud, i vissa fall, mot att ta emot ersättningar från tredje part är ett steg i rätt riktning. En ökad konkurrens inom banksektorn är en mycket viktig fråga, och därför kan det finnas skäl att införa ett totalt förbud mot provisioner. Storbritannien och Nederländerna har redan infört olika typer av provisionsförbud. Detta tycks ha lett både till en ökad konkurrens och till en prispress.

Ett införande av provisionsförbud kan dock drabba mindre aktörer som inte har egna sparandeprodukter och egen distribution, till exempel sparbankerna. Det kan leda till minskad konkurrens och gynna storbankerna och de större försäkringsbolagen på de mindre aktörernas bekostnad, vilket är något som bland annat Konkurrensverket har pekat på i sitt remissvar.

Enligt Vänsterpartiet borde regeringen utreda hur ett förbud mot provisioner skulle kunna utformas och vilka konsekvenser ett sådant förbud skulle kunna medföra. Regeringen bör därför tillsätta en utredning som närmare studerar hur ett provisionsförbud skulle kunna utformas och vilka konsekvenser ett sådant förslag skulle få, inte minst för konkurrensen inom banksektorn.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till reservation 2.

Anf. 45 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag är inte bara den sista talaren i denna debatt utan även den sista talaren i ärendedebatter under detta riksmöte. Jag vet inte om jag

ska tolka det som att jag är ett ankare eller om jag ska vara särskilt hedrad av det.

Jag ska inte försöka att utnyttja alla de sex minuter som jag har i talar-tid. Om jag skulle ha gått igenom detta ärende från början till slut och redogjort för hela ärendet skulle jag ha behövt minst 15 minuter, och jag tror inte att man är särskilt intresserad av att sitta och höra på när jag pratar om finansmarknadsfrågor i 15 minuter. Jag försöker att förkorta och göra ett väldigt kort sammandrag av detta.

Det här är ett av de betänkanden som vi har att behandla som gäller det som följde på finanskrisen 2008. Det är nu dags att implementera detta regelverk.

Kort kan det sägas att Mifid och Mifid II handlar om att man ska stärka finansmarknadens effektivitet och integritet. Man ska också ge rättsliga verktyg att använda mot värdepappersföretag, reglerade marknader och andra handelsplatser, leverantörer av datarapporteringstjänster samt företag från tredjeland som tillhandahåller investeringstjänster och utför investeringsverksamhet.

Det gäller även råvaror och handel med utsläppsrätter, så detta kommer också att bli en del av finansmarknaden, vilket det inte alltid har varit tidigare.

Bland annat nämns i detta betänkande att man ska stärka transparensen när det gäller finansmarknadens olika aktörer.

En annan viktig åtgärd som man har vidtagit, till exempel i krishanteringsdirektivet Solvens II, som handlar om hur man ska hantera kriser i banker och i försäkringsföretag, gäller att man även här kommer att ge ett särskilt ansvar för ledning och styrelse.

I dag går det, precis som Håkan Svenneling sa tidigare, att smita undan och säga att man själv inte har det fulla ansvaret. Man behöver inte hela tiden stå för allt. En del av dessa hål kommer alltså att täppas till.

En annan viktig sak i detta sammanhang är att rådgivningen kommer att bli mycket mer uppstyrd.

Det har funnits en stark kritik mot rådgivningen. Man har till exempel gett råd om att använda sina egna produkter. Detta kommer nu att regleras så att det inte är möjligt att göra på det sättet.

Provisionen har kanske varit den fråga som har diskuterats mest under remisstiden. En del mindre banker men framför allt sparbankerna har haft mycket synpunkter på den. Propositionen är nu avskalad så pass mycket att den följer det som direktivet kräver. Mycket längre kan man inte gå, för då skulle kommissionen omedelbart tala om för oss att vi har brutit mot reglerna, och då skulle vi kunna få betala böter.

När det gäller preskriptionstiden kan man alltid diskutera om den ska vara tre eller två år. Det finns mycket avancerade ekonomiska brott, och de brukar ta väldigt lång tid att utreda. Jag tycker att vi ska kolla här hur detta kommer att falla ut. Direktivet föreskriver också att preskriptionstiden ska vara två år. Men det kan finnas anledning att återkomma till detta.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag och avstyrker motionen.

Jag önskar kammaren en mycket trevlig sommar.
(Applåder)

Anf. 46 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag kunde inte låta bli att begära replik på Börje Vestlund i och med att jag vet hur mycket Börje gillar att debattera med mig och jag med honom, så jag tänkte att vi skulle ha detta replikskifte som sommaravslutning.

Jag hade gärna hört dig, Börje, i 15 minuter prata om detta. Det är ju faktiskt en av årets tjockaste propositioner som vi nu debatterar, så det var en gedigen proposition som vi fick på riksdagens bord.

Ett stort problem med att regeringen har satt en tydlig standard med en preskriptionstid på bara två år inom all typ av finansmarknadslagstiftning är att den typ av skojare som Allra visat sig vara kommer undan väldigt enkelt. Man gör stora vinster under ett antal år och hoppas sedan på att komma undan, men som vanligt hinner ofta systemet ikapp en. Nu pågår en debatt och diskussion i Sverige om att förändra hela premiepensionssystemet i grunden som en konsekvens av ett bolags agerande.

Det gör att vi har en situation där det är viktigt att komma åt de tillgångar som man har fuskat sig till på olika sätt. Om det finns villor för 50 miljoner och lyxbilar som man har använt till Gumball 3000 visar det på att det är otroliga tillgångar som de här ägarna har tillskansat sig, och det är långtifrån säkert att det har skett på ett lagligt sätt.

Jag förstår inte varför regeringen och Socialdemokraterna inte är intresserade av att göra något åt dessa skojare. I praktiken bygger man upp ett stort system där man lägger mycket resurser för att Finansinspektionen ska kunna granska den här typen av aktörer, men i andra änden ger man dem inte den tidsram som de behöver för att klara sin handläggning. Det gör att man i praktiken missar målet och låter människor som fuskar komma undan.

Varför ska vi ha det så, Börje?

Anf. 47 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Om det skulle vara så som Håkan Svenneling tror, att fler skulle åka fast om vi hade tre års preskriptionstid, vore jag glad. Om preskriptionstiden skulle vara flera år skulle man kunna tänka sig att Finansinspektionen hann arbeta vidare med ärendena.

Det har varit väldigt många remissinstanser, och det är viktigt att propositionen är så genomarbetad som möjligt. Det menar jag att den är och att det har gjorts en bra avvägning här.

Jag har försökt följa finansmarknaden rätt så nära, och det är bara vid något enstaka tillfälle som man inte har kunnat lagföra dem som har gjort sig skyldiga till brott i de här fallen.

Det är inte så att man inte måste stå till svars inför Finansinspektionen och få betala dryga skadestånd till Finansinspektionen. Där finns ingen preskriptionstid. Däremot är preskriptionstiden två år vid brott.

Detta regleras också i propositionen genom ett mycket noggrannare regelverk, inte minst vad gäller värdepappersföretagen, som Håkan Svenneling pratar om i sammanhanget.

Prot. 2016/17:130
21 juni

*Nya regler om
marknader för
finansiella instrument
(MiFID II och MiFIR)*

Anf. 48 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att regeringen är ensam om sin åsikt. Ingen av remissinstanserna håller med regeringen utan tycker att utredarens förslag om tre års preskriptionstid vore bättre. Några remissinstanser tycker till och med att den skulle vara längre.

Jag vill ändå tacka Börje så mycket för den här debatten och önska honom en trevlig sommar. Jag hoppas att han får lite sol och värme och att han kan njuta av sommaren och ta igen sig på ett bra sätt inför det sista riksmötesåret för denna mandatperiod.

Anf. 49 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag vill önska Håkan Svenneling detsamma.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 11.55 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet i åtta minuter.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 12.03.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken

Punkt 1 (Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet
2. res. 1 (M)
3. res. 2 (SD)
4. res. 3 (C)
5. res. 4 (L)
6. res. 5 (KD)

Förberedande votering 1:

18 för res. 4

15 för res. 5

283 avstod

33 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Förberedande votering 2:

19 för res. 3

18 för res. 4

279 avstod

33 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 3:

43 för res. 2

19 för res. 3

254 avstod

33 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 4:

77 för res. 1

43 för res. 2

196 avstod

33 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Amineh Kakabaveh (V) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

144 för utskottet

117 för res. 1

55 avstod

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 22 MP, 18 V

För res. 1: 75 M, 40 SD, 2 -

Avstod: 1 SD, 1 MP, 19 C, 18 L, 15 KD, 1 -

Frånvarande: 9 S, 8 M, 6 SD, 2 MP, 3 C, 3 V, 1 L, 1 KD

Stina Bergström (MP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Redovisning av sysselsättningseffekter)

1. utskottet

2. res. 6 (S, MP, V)

Votering:

172 för utskottet

143 för res. 6

1 avstod

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 75 M, 41 SD, 1 MP, 19 C, 18 L, 15 KD, 2 -

För res. 6: 103 S, 22 MP, 18 V

Avstod: 1 -

Frånvarande: 9 S, 8 M, 6 SD, 2 MP, 3 C, 3 V, 1 L, 1 KD

Faradj Koliev (S) och Karin Svensson Smith (MP) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Prot. 2016/17:130
21 juni

Punkt 4 (Utgiftstakets styrande effekt)

1. utskottet
2. res. 7 (S, MP, V)

Votering:

170 för utskottet

145 för res. 7

1 avstod

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 75 M, 41 SD, 19 C, 18 L, 15 KD, 2 -

För res. 7: 104 S, 23 MP, 18 V

Avstod: 1 -

Frånvarande: 9 S, 8 M, 6 SD, 2 MP, 3 C, 3 V, 1 L, 1 KD

FiU21 Vårändringsbudget för 2017

Punkt 1 (Vårändringsbudget för 2017)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

153 för utskottet

43 för res.

120 avstod

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 2 M, 23 MP, 1 C, 18 V, 4 L, 1 KD

För res.: 41 SD, 2 -

Avstod: 73 M, 18 C, 14 L, 14 KD, 1 -

Frånvarande: 9 S, 8 M, 6 SD, 2 MP, 3 C, 3 V, 1 L, 1 KD

Jörgen Andersson (M) och Barbro Westerholm (L) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU34 Årsredovisning för staten 2016

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU35 Nya regler om marknader för finansiella instrument (MiFID II och MiFIR)

Punkt 3 (Förlängd preskriptionstid)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

293 för utskottet

18 för res. 2

2 avstod

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 S, 75 M, 40 SD, 22 MP, 17 C, 18 L, 15 KD, 2 -

För res. 2: 18 V

Avstod: 1 C, 1 -

Frånvarande: 9 S, 8 M, 7 SD, 3 MP, 4 C, 3 V, 1 L, 1 KD

Prot. 2016/17:130

21 juni

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Avtackning

Avtackning

Anf. 50 TALMANNEN:

Ärade ledamöter! Ett riksdagsår går mot sitt slut. Det har varit ett år fyllt av politisk verksamhet, debatter och beslut. Nästa år är det val. Med tanke på hur fort det här riksdagsåret har gått hoppas jag att ni allihop har förberett er för att om ett år vara mitt i en brinnande valrörelse. Det går fort nu.

Ni är 349 riksdagsledamöter som varje dag arbetar i demokratins tjänst. Ni gör varje dag insatser för att göra Sverige till ett bättre samhälle, och nästa år kommer ni att få göra det extra mycket.

Med start hösten 2018 kommer vi också i riksdagen göra något extra mycket, och det är att vi då startar firandet av Sverige som en demokrati. Vi kommer att fira hundraårsjubileet av svensk demokrati mellan 2018 och januari 2022. Det kommer att avslutas i januari 2022 när det är exakt 100 år sedan de första kvinnorna trädde in i riksdagen.

Redan i år kommer vi dock att fira någonting annat, och det är riksdagsordningen som i år firar 400 år. Det var Axel Oxenstierna som höll i pennan när riksdagen fick sitt första regelverk. Riksdagsordningen är värd att uppmärksamma, och vi gör det med aktiviteter som ska bidra till att öka intresset för riksdagens roll i samhället. Jag är glad över att vi har en riksdagsordning som det inte råder något partipolitiskt käbbel om utan att vi kan enas om hur våra arbetsformer här i riksdagen ser ut.

Axel Oxenstierna var framsynt, men inte ens han hade i åtanke att vi någon gång skulle bli medlemmar av Europeiska unionen. Regelverket i Europeiska unionen gör naturligtvis att vi i riksdagen också måste anpassa oss. Det faller på oss att arbeta med det. Under ledning av förste vice talmannen Tobias Billström har vi en parlamentarisk kommitté som är i full gång med att utreda riksdagens arbete med EU-frågor.

Det är faktiskt redan tio år sedan dessa arbetsformer sågs över, och mycket har hunnit förändras. Vi behöver diskutera hur relationen till, eller kontrollen av, regeringen ska se ut från riksdagens sida och också hur riksdagens relation till EU-kommissionen och dess olika förslag ska se ut.

Det är inte alltid enkelt för oss ledamöter att följa med i alla EU-regelverk och alla EU-processers olika vägar. Därför kommer ni i höst att få tillgång till en digital EU-guide. Ni kommer enkelt att kunna hitta all tänkbar information om Europeiska unionen och hur man som ledamot kan följa och påverka processen. För er kommer det att räcka med att titta i mobilen. Och titta ned i mobilen vet jag att ni kan.

Till hösten kommer vi också att få nya lokalföreskrifter. Hela anledningen till att vi har gjort om lokalföreskrifterna är för att skapa bättre förutsättningar för er som ledamöter och för partigrupperna att kunna bedriva politiskt arbete i riksdagen. Det blir lättare för er ledamöter att boka lokaler, och ni kommer också att få möjlighet att boka större lokaler än tidigare.

Partierna kommer dessutom att få större möjligheter att ha aktiviteter som också har externa gäster för att på så sätt kunna ägna sig åt politikutveckling. I dagens lokalföreskrifter finns det någonting som kallas att det i huvudsak ska vara av intern karaktär, och det tas nu bort för att möjliggöra att riksdagsgrupperna ska kunna ha möten för att utveckla sin politik. Det tror jag blir väldigt bra.

Ärade ledamöter! Ett år går väldigt fort. De flesta av er sitter nu och funderar på nästa års valrörelse. Men det finns några av oss som inte funderar så mycket på nästa års valrörelse. Fyra av dem är här med oss i dag. Jag vill därmed rikta mig direkt till er med ett varmt och stort tack för era insatser i demokratins tjänst.

Jag vill börja med Jan-Olof Larsson. Din bana har gått från många fackliga uppdrag till kommunala uppdrag och sedan vidare till 14 år i riksdagen. I dig möts verkligen industrin och miljön, och det har du använt i ditt riksdagsuppdrag. Du har framför allt varit aktiv i miljö- och jordbruksutskottet, men du har också arbetat i EU-nämnden. Du har främst arbetat med tre prioriterade frågor: fiske, fiske och fiske.

Du är en energisk person. Som ung var du friidrottare, och du har klippt kvar i steget när du tar dig fram snabbt i riksdagens korridorer. Men du tar dig fram snabbt även i politiken. Du är stridbar och stark men alltid rättvis. Orättvisor har du, Jan-Olof Larsson, alltid gått emot. Du är beredd att ta fajten för det du tror på. Det spelar ingen roll om klockan är fyra på natten på en partikongress – har partistyrelsen och jordbruksministern lagt ett dåligt förslag, ja då blir det banne mig votering! Du vann inte voteringen, men du försökte i alla fall.

Du är också lojal och långt ifrån långsint. När ett beslut väl är fattat är det det som gäller – tills nästa gång frågan kommer upp i alla fall.

Du har varit med och format socialdemokratisk fiskepolitik och därigenom bidragit till ett hållbart fiske. Inte minst utkastförbudet, som innebär att fisk som har tagits upp inte får slängas tillbaka, har du jobbat mycket hårt för.

Det är inte bara i riksdagen som du är engagerad i fiskefrågor. Det är du självklart hemma i Kungshamn också. Jag önskar dig inte bara god fiskelycka utan också lycka till i dina kommunala politiska uppdrag och som sakkunnig på deltid åt landsbygdsministern. Lycka till!

(Applåder)

Hans Linde! Du har varit riksdagsledamot i nästan elva år. Men jag måste säga att du är dig lik från tiden när jag först mötte dig i utrikesutskottet. Du är samma starka debattör i dag. Det är bara skägget som har tillkommit sedan dess.

Det är just i utrikesutskottet som du mest har varit verksam här i riksdagen, även om du haft andra uppdrag också. Du har varit gruppleddare, vilket jag har varit tacksam för som talman. Du har också varit Vänsterpartiets talesperson i utrikespolitiska frågor och i hbtq-frågor.

I utskottets sessionssal och här i kammaren har ditt engagemang varit otroligt starkt. Här har du drivit på för en rättvis och solidarisk utrikespolitik, utvecklingsfrågor och inte minst kvinnors rättigheter. Du om någon vet vikten av det som ligger bakom bokstavskombinationen SRHR.

Kanske är det din känsla för solidaritet som har gett dig de egenskaper du förknippas med. Du är en fin lagspelare som präglas av omtänksamhet, klokskap och kunnighet. Du tänker nytt och snabbt och vill hitta vägar framåt. Men du lägger aldrig den demokratiska processen åt sidan.

Hans! Ditt engagemang från riksdagen tar du med dig även på fritiden. Utrikespolitiken kom fram genom styrelseuppdrag i Svenska Afghanistankommittén samt din vilja att resa i världen och möta människor.

Ditt driv och ditt engagemang gör intryck både på hemmaplan och internationellt. Du gör så stort intryck att du till och med har blivit utsedd till en av världens fem snyggaste politiker. Ja, ja det var i Indien! Men även om undersökningen gjordes i Indien tror jag att flera av oss skulle vilja ge ett sådant intryck.

Jag är övertygad om att såväl förmågan att göra intryck som kunnigheten och engagemanget kommer att komma väl till pass i ditt nya uppdrag som ordförande i RFSU.

Hans! Tack för dina insatser i riksdagen, och lycka till i det nya uppdraget!

(Applåder)

Jag vill också vända mig till Erik Ullenhag. Erik! Du har gått en lång väg i politiken. Trots det är du fortfarande lika ung.

Du började i ungdomsförbundet och var sedan partiaktiv och riksdagsledamot. Du blev partisekreterare och gruppleddare, vilket jag som talman var otroligt glad över. Du har också varit statsråd. Du har verkligen en gedigen meritlista.

I riksdagen har du suttit i arbetsmarknadsutskottet, socialutskottet och finansutskottet som ordinarie ledamot, och du har varit ditt partis talesperson i bland annat ekonomisk-politiska frågor och integrationsfrågor.

Man är inte aktiv som politiker så länge som du har varit om man inte är starkt engagerad.

Öppenhet och mångfald, hbtq, klimat och miljö – det är exempel på frågor som ryms inom ditt ställningstagande för allas lika värde och rättigheter.

En kunnig person, omtänksam och vänlig, ja faktiskt en ovanligt snäll politiker – det är vad jag hör om dig. Men jag hör också att du är snabbtänkt, analytisk och en god förhandlare.

Du har humor och värme. Men det finns tillfällen då dessa egenskaper lyser med sin frånvaro. Det är i riksdagens innebandyhall. När ditt lag har förlorat försvinner humor och värme.

Du är faktiskt beviset på hur snabbt det går i dagens politik. Jag tänker naturligtvis på skägghocken – som det står i kvällstidningarnas rubriker nu för tiden. Aldrig har väl ett skägg vuxit så fort som när du intervjuades i tv. Kl. 19.42 var du med i en nyhetssändning i tv. Tre minuter senare, kl. 19.45, intervjuas du igen. Den här gången handlar det om andra frågor, och du har skägg.

Intervjuerna hade såklart skett i en annan ordning, och du hade hunnit raka dig emellan. Men tv lade upp det på ett sådant sätt att du såg att ha en osedvanligt stark skäggväxt.

Politiken bjuder på oanade svängar ibland.

Erik! Ett stort tack för din tid i riksdagen, och lycka till i ditt uppdrag som Sveriges ambassadör i Jordanien!

(Applåder)

Engagemang är nyckelordet för dagen, och det gäller förstås också dig, Hans Unander. Som riksdagsledamot har du suttit i bostadsutskottet och finansutskottet, där du ansvarade för AP-fonderna. Men du har också drivit många andra frågor.

Hemma i Dalarna har du varit fackligt aktiv, bland annat som ordförande för Kommunal i Dalarna. Men du har också jobbat med frågor om jakt och infrastruktur. Du har haft järnvägen i fokus och varit drivande för etableringen av en flygplats i Sälen.

Ditt engagemang har du haft med dig in i riksdagsarbetet. Infrastrukturfrågorna och Dalarna har i dig haft en envis, stark och lojal talesperson. Nu när du har avgått är jag ganska säker på att de pustar ut i Regeringskansliet, eftersom du är en sådan person som verkligen kan trycka på i frågor och hänga i – om man säger så – när det gäller det som är viktigt för dig och för Dalarna. Och det fick Regeringskansliet naturligtvis känna av.

Du är en sådan pådrivande kraft eftersom du står stark i dina värderingar. Du använder din erfarenhet, din envishet och glimten i ögat för att komma framåt och åstadkomma resultat. Du är en rakryggad person som inte är rädd för att säga vad du tycker. Och det är en god egenskap för en politiker.

Du vet vad du talar om. I vårt samhälle kan man skapa förändring, och genom politiskt och fackligt engagemang kan man ta sig hela vägen till Sveriges riksdag. Det har du gjort.

Hans! Tack för dina år som riksdagsledamot. Jag önskar dig all välgång i din fortsatta gärning som kommunstyrelsens ordförande och kommunalråd i Malung-Sälen.

(Applåder)

Jag vill också säga några ord om de ledamöter som har avgått men som inte har möjlighet att vara här i dag. Jag vill naturligtvis ändå uppmärksamma deras gärning.

Håkan Juholt kom in i riksdagen 1994. Han har alltid varit en mycket engagerad, och engagerande, politiker. Få andra politiker kan som Håkan, från en talarstol eller i en debatt, få med sig och entusiasmera åhörarna.

Förankringen i politiken och folkrörelsearbetet är gediget. Han har varit aktiv i SSU, i kommunpolitiken. Han har varit biträdande partisekretärare och förstås partiledare. Gemensamt för alla uppdragen är att Håkan har tagit sig an dem med ett starkt engagemang i frågor som varit med honom länge, som jämlikhet och fördelningspolitik. Han har också ett stort kulturintresse.

Håkan har också en lång bana som försvarspolitiker bakom sig. Han har varit ordförande i försvarsutskottet och i Försvarsberedningen – jag vet ärligt talat inte i hur många år – ledamot av Utrikesnämnden och Krigsdelegationen liksom i riksdagens delegation till Natos parlamentariska församling och OSSE-delegationen.

Håkan ska tillträda som Sveriges ambassadör på Island, och jag önskar honom lycka till i det uppdraget.

(Applåder)

Jag vill också tacka Ulf Berg. Han var en gång i tiden en polis som påverkades av det han såg i sitt yrke och gav sig in i politiken för att förändra och arbeta för att ge unga en god start i livet. Ulf är en person med stort hjärta och engagemang, och jag tror att det ligger till grund för både hans tidigare yrkesval och hans bana i politiken.

I riksdagen var Ulf ordförande i skatteutskottet samt ledamot av miljö- och jordbruksutskottet och näringsutskottet.

Landsbygden, gröna näringar, jakt och viltvård hör också till de frågor Ulf gärna driver. Han har varit landsbygdspolitisk talesperson för sitt parti och bland annat suttit i den parlamentariska landsbygdskommittén.

Jag önskar Ulf lycka till i sitt nya uppdrag som oppositionsråd i Lands-tinget i Dalarna.

(Applåder)

Carin Jämtin har varit riksdagsledamot i ett par olika omgångar. Hon har också varit statsråd, partisekreterare och oppositionsborgarråd. Carin har verkligen agerat både lokalt, i Stockholm, och globalt med ett starkt engagemang för miljö- och utvecklingsfrågor.

Hennes olika uppdrag har alltid kopplats samman med det hon brinner för, det vill säga människors fri- och rättigheter, jämlikhet, miljö och demokrati.

Carin är nu tillbaka i de internationella utvecklingsfrågor där hon så länge har varit aktiv. Jag vill tacka Carin för hennes tid i riksdagen och önskar henne lycka till i det nya uppdrag som generaldirektör för Sida.

(Applåder)

Anders Forsberg blev riksdagsledamot efter valet 2014 och har varit ledamot av miljö- och jordbruksutskottet, men var innan dess länge aktiv i sitt parti. Anders är mycket engagerad i jordbruks-, skogsbruks- och landsbygdsfrågor. Det märks inte minst bland hans riksdagsmotioner, debatter, skriftliga frågor och interpellationer.

Det är också frågor där han kan kombinera praktik på hemmaplan med teori i politiken. Utanför riksdagen är Anders lantbrukare, så det är lätt att se det konsekventa engagemanget i hans olika roller.

Tack, Anders, för din tid i riksdagen!

(Applåder)

Ärade ledamöter! Naturligtvis vill jag också tacka alla er som kommer att återsamlas här vid riksmötets öppnande i höst. Ett varmt tack för era insatser i riksdagen under det gångna riksdagsåret!

Jag vill också tacka de vice talmännen, gruppledarna och ledamöterna i riksdagsstyrelsen för ett fantastiskt fint samarbete. Vidare vill jag tacka riksdagsdirektören och förvaltningens anställda för ett utmärkt arbete.

Jag önskar er alla en skön, solig och avkopplande sommarledighet!

(Applåder)

Anf. 51 Ålderspresident KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Herr talman! Jag vill ta tillfället i akt att på ledamöternas vägnar tacka talmannen för det gångna verksamhetsåret.

Jag vill också passa på att instämma i allt som har sagts, men jag vill göra ett litet tillägg, eftersom jag för närvarande har förmånen att ha varit här längst. Det tillägget handlar om att denna sommar och detta sommaruppehåll är det sista sommaruppehållet som ni själva har bestämmanderätt över, om ni ska kandidera nästa år.

Prot. 2016/17:130
21 juni

Avtackning

Talmannen sa tidigare att tiden går fort. Men försök att se till att den här sommaren går lite saktare än vanligt! Nästa år lovar jag att tiden kommer att gå mycket fortare.

Med det, herr talman, vill jag önska talmannen och hans familj en trevlig och avkopplande sommar.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Motioner
med anledning av prop. 2016/17:200 Miljöbedömningar
2016/17:3757 av Jens Holm m.fl. (V)
2016/17:3758 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD)

§ 12 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 20 juni

2016/17:579 Betalningsmedel
av *Hans Rothenberg* (M)
till statsrådet Per Bolund (MP)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 20 juni

2016/17:1620 Polisens kameraövervakning
av *Johan Forssell* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)
2016/17:1621 Nyanlända som deltar i snabbspår
av *Elisabeth Svantesson* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)
2016/17:1622 Jobb och egen försörjning för nyanlända
av *Elisabeth Svantesson* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)
2016/17:1623 Brott mot företagare
av *Sofia Fölster* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)
2016/17:1624 Viltvårdsfonden
av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:1625 Brottligheten mot våra äldre

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1626 Äldres rätt att välja sin mat

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1627 Utökad RUT-reform för äldre

av *Sten Bergheden* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:1628 Nya elskatter för pensionärer som bor i egna hus

av *Sten Bergheden* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:1629 Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism

av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1630 Jordbruksverkets handläggningstider

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:1631 Riksdagens mål om vargstammen

av *Lars Beckman* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1632 Åtgärder för minskat antal våldsbejakande islamister

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1633 Mynt- och sedelutbytet

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 20 juni

2016/17:1490 Löshunds jakt

av *Åsa Coenraads* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:1530 Jobb och egen försörjning för föräldrar till utrikes födda elever

av *Ida Drougge* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:1534 Pedagogik och digitala hjälpmedel

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2016/17:1523 Insatserna hos externa aktörer

av *Annika Qarlsson* (C)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

Prot. 2016/17:130
21 juni

2016/17:1544 Villkoren för skogsbruket

av *Gunnar Hedberg* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2016/17:1550 Det småskaliga yrkesfisket

av *Johan Hultberg* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

den 21 juni

2016/17:1570 Ökat bostadsbyggande med fyrspår Stockholm–Uppsala

av *Pyry Niemi* (S)
till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2016/17:1569 Ökad svensk konkurrenskraft vid införande av EU-beslut

av *Jörgen Warborn* (M)
till närings- och innovationsminister *Mikael Damberg* (S)

2016/17:1564 Bostadsbristen för nyanlända

av *Ewa Thalén Finné* (M)
till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2016/17:1571 Jäv i statliga bolag

av *Lars Hjalmered* (M)
till närings- och innovationsminister *Mikael Damberg* (S)

2016/17:1561 Nordiskt turistsamarbete

av *Cassandra Sundin* (SD)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2016/17:1573 Lantmäteriets handläggningstider

av *Pål Jonson* (M)
till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2016/17:1583 Insatser för personer med funktionsnedsättning

av *Jessika Roswall* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister *Ylva Johansson* (S)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 12.33.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 6 anf. 25 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 9 och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Olof Pilo

§ 1	Avsägelse.....	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3	Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4	Anmälan om granskningsrapport	2
§ 5	Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 6	Riktlinjer för den ekonomiska politiken och	
	Vårändringsbudget för 2017	2
	Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU20.....	2
	Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU21.....	2
	Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S).....	2
	Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M)	5
	Anf. 3 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	8
	Anf. 4 ULF KRISTERSSON (M) replik	8
	Anf. 5 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	9
	Anf. 6 ULF KRISTERSSON (M) replik	9
	Anf. 7 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	10
	Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	12
	Anf. 9 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	13
	Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	13
	Anf. 11 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	14
	Anf. 12 JANINE ALM ERICSON (MP).....	15
	Anf. 13 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	16
	Anf. 14 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	19
	Anf. 15 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	19
	Anf. 16 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	20
	Anf. 17 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	20
	Anf. 18 ULLA ANDERSSON (V).....	21
	Anf. 19 MATHIAS SUNDIN (L).....	24
	Anf. 20 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	26
	Anf. 21 MATHIAS SUNDIN (L) replik	27
	Anf. 22 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	27
	Anf. 23 MATHIAS SUNDIN (L) replik	28
	Anf. 24 JAKOB FORSSMED (KD).....	28
	Anf. 25 Finansminister MAGDALENA	
	ANDERSSON (S)	31
	Anf. 26 ULF KRISTERSSON (M) replik	33
	Anf. 27 Finansminister MAGDALENA	
	ANDERSSON (S) replik	34
	Anf. 28 ULF KRISTERSSON (M) replik	35
	Anf. 29 Finansminister MAGDALENA	
	ANDERSSON (S) replik	35
	Anf. 30 MATHIAS SUNDIN (L) replik	35
	Anf. 31 Finansminister MAGDALENA	
	ANDERSSON (S) replik	36
	Anf. 32 MATHIAS SUNDIN (L) replik	36
	Anf. 33 Finansminister MAGDALENA	
	ANDERSSON (S) replik	37

Anf. 34 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	37
Anf. 35 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	38
Anf. 36 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	38
Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	39
Anf. 38 JAKOB FORSSMED (KD) replik	40
Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	40
Anf. 40 JAKOB FORSSMED (KD) replik	40
Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	41
Anf. 42 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	41
(Beslut fattades under § 9.)	43
§ 7 Årsredovisning för staten 2016.....	43
Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU34	43
Anf. 43 CARL SCHLYTER (MP).....	43
(Beslut fattades under § 9.)	44
§ 8 Nya regler om marknader för finansiella instrument (MiFID II och MiFIR)	44
Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU35	44
Anf. 44 HÅKAN SVENNELING (V)	44
Anf. 45 BÖRJE VESTLUND (S).....	45
Anf. 46 HÅKAN SVENNELING (V) replik	47
Anf. 47 BÖRJE VESTLUND (S) replik	47
Anf. 48 HÅKAN SVENNELING (V) replik	48
Anf. 49 BÖRJE VESTLUND (S) replik	48
(Beslut fattades under § 9.)	48
Ajournering.....	48
Återupptaget sammanträde.....	48
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	48
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	48
FiU21 Vårändringsbudget för 2017	50
FiU34 Årsredovisning för staten 2016	50
FiU35 Nya regler om marknader för finansiella instrument (MiFID II och MiFIR).....	50
§ 10 Avtackning	51
Anf. 50 TALMANNEN	51
Anf. 51 Ålderspresident KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	55
§ 11 Bordläggning.....	56
§ 12 Anmälan om interpellation	56
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	56
§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor	57
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 12.33.	58